Орган Руського Народного Союза в Америці

В лучності сила!

СВОБОДА

SWOBODA

Рік XVIII. Ню Иорк, Четвер, 15-го септембра 1910. Число 37.

Vol. XVIII. New York, N. Y. Thursday, September 15, 1910. No. 37.

ПРОҐРАМА
XI. Гол. Конвенції Р. Н. Союза,

маючої відбути ся

в Cleveland, O. на дн. від 20 до 24 Септ. 1910 в галї під церквою сьв. Петра і Павла 2462 Professor Street.

1. Второк 20-го Септембра о год. 9-ій рано відправить ся Торжественна Служба Божа а відтак Панахида за померших членів Р. Н. Союза в гр. кат. церкві сьв. Петра і Павла, 2462 Professor Str. — Службу Божу відправить Їх Преосьв. Епископ Сотер Ортинський, на якій також правдоподібно буде присутний Ексцеленція Митрополит Андрей Шептицький. — На Богослуженю обовязаний єсть явити ся кождий делеґат і делеґатка.

2. По Богослуженю усї делеґати і делеґатки удадуть ся до галї, де відбуде ся Конвенція.

Порядок Конвенції:

3. а) Головний Предсїдатель Р. Н. Союза вітвирає Конвенцію;

б) Покликує з поміж делеґатів Верифікацїйний Комітет для справдженя повновластей усїх делеґатів;

в) Покликує Предсїдателя Конвенції і єго двох заступників для переведеня Конвенції. (Предсїдатель Конвенції відтак покликує двох Секретарів з поміж делеґатів, для точного веденя протоколу з нарад Конвенції.

4. Справоздане Верификацїйного Комітету.

5. Вибір слїдуючих Комітетів на час Конвенції:

а) Комісія шконтруюча з 5 членів для провіреня маєтку Р. Н. Союза;

б) Комісія шконтруюча з 5 членів для провіреня маєтку „Свободи“;

в) Комісія виборча з 5 членів для переведеня вибору Головних Урядників;

г) Комітет ґазетярський для оголошуваня нарад в місцевих часописях.

6. Справоздання Головних Урядників:

а) Справоздане Духовного Отця Р. Н. Союза;

б) „ Голов. Предсїдателя;

в) „ „ Місто-предсїдателя;

г) „ „ Місто-предсїдательки;

д) „ „ Рекордового Секретара;

з) „ „ Фінансового Секретара;

і) „ „ Касієра;

к) „ „ Орґанїзатора;

л) „ „ Контрольної Комісії;

7. Дискусія над справозданями.

8. Справоздане Заряду Орґану „Свободи.“

а) „ Директора орґану.

б) „ Редактора руської „Свободи.“

в) „ „ слов. „Свободи.“

г) „ Менаджера „Свободи.“

9. Дискусія над справозданями.

10. Справоздане Комісії шконтруючої з мастку Р. Н. Союза.

11. Справоздане Комісії шконтруючої з маєтку „Свободи.“

12. Вибір Головних Урядників Р. Н. Союза.

13. Перегляд Статутів.

14. Вибір Заряду „Свободи.“

15. Внесеня, просьби і ухвали для добра Орґанїзації і її орґану.

16. Назначенє місцевости для слїдуючої Конвенції.

17. Замкнене Конвенції і виплата делеґатів.

Увага: Місцевий заряд постарає ся о се, що на стаціях зелїзничих (дипах) будуть чекати на делеґатів Комітетові з синьо-жовтими відзнаками на грудях. Просить ся пп. делеґатів голосити ся до них.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза.

Дм. Капітула, *головн. предсїдатель.* С. Ядловский, *головн. секр. фінанс.* Т. Лабовский, *головн. секр. рекорд.*

Алекс. Шаршонь, *головн. касієр.*

Всім Вп. Урядникам і Делеґатам зібраним на XI. Головній Конвенції „Р. Н. Союза“ шле привіт Редакція „Свободи“.

Спис Делеґатів на XI. Гол. Конвенцію Р. Н. Союза.

1. Семан Хорощак 3 голоси.
2. Іван Боргач 2 гол.
3. Семен Митренко 3 гол.
4. Григорій Підлипчак 2 гол.
5. Михайло Пачута 2 гол.
6. Іван Петришко 2 гол.
7. Констан. Поступак 3 гол.
8. Іван Тарбай 2 гол.
9. Гілярий Телеп 2 гол.
10. Филип Бодонь 2 гол.
12. Алекс. Трембач 2 гол.
14. Григ. Копча 2 гол.
15. Іван Лещишин 1 гол.
16. Леон Моніта 2 гол. Іван Скакандий 1 гол.
17. Петро Іванца 1 гол.
18. Семен Вітяк 1 гол.
19. Стефан Сисак 2 гол.
20. Йосиф Савка 2 гол.
23. Михаїл Козак 2 гол.
25. Алекс. Семанцицкий 2 гол.
27. Алекс. Круліковский 2 гол.
28. Петро Горват 3 гол.
29. Григорій Озоґа 2 гол.
30. Андрей Пилип 2 гол.
31. Йосиф Бобалик 1 гол.
32. Іван Гардий 2 гол.
33. Тарас Кокоцкий 3 гол.
35. Іван Сончїшак 1 гол.
36. Іван Корба 1 гол.
37. Ілько Лазоришак 2 гол.
38. Мих. Поляньский 2 гол.
39. Андрей Варян 2 гол.
41. Теод. Глива 1 гол.
42. Ящішак Адам 2 гол.
45. Стефан Демків 1 гол.
46. Стефан Дробняк 2 гол., Михайло Ярощак 1 гол.
47. Павло Середницкий 1 гол., Іван Міхалик 1 гол.
48. Іван Славута 2 гол.
51. Йосиф Лаба 1 гол.
52. Григ. Янишевский 1 гол.
53. Алексій Витяш 3 гол.
55. Арсеній Патрош 2 гол.
56. Василь Копчак 1 гол.
58. Й. Ялечко 2 гол.
59. Павло Коцан 2 гол.
61. Михаїл Дробник 2 гол.
62. Василь Сивик 1 гол., Яким Цимбала 1 гол.
63. Семан Баль 2 гол.
65. Василь Левчик 1 гол., о. Н. Підгорецкий 1 гол.
66. Іван Лазорчик 2 гол.
67. Стефан Когутанич 2 гол., Іван Бунґа 1 гол.
69. Амброз Титла 1 гол.
70. Антін Онисик 2 гол.
71. о. А. Улицкий 1 гол.
72. Прокоп Судик 2 гол.
73. Омелян Рекрут 1 гол.
75. Н. Галькович 1 гол.
76. Теод. Каськів (зас.) 1 гол.
77. Ілько Клюк 1 гол.
78. Йосиф Вайда 2 гол., Михайло Гнат 1 гол.
80. Петро Славнік 2 гол.
81. Николай Дурдела 1 гол.
82. Сильв. Маркевич 2 гол.
84. Іван Федан 2 гол.
85. Мих. Мардиняк 2 гол., Федор Поливка 1 гол.
86. Іван Добряньский 2 гол.
87. Семан Максимик 1 гол.
90. Никола Скольский 1 гол.
91. Максим Котанский 3 гол.
92. Іван Трач 3 гол.
93. Николай Барна 1 гол.
94. Дмитро Андрейко 2 гол.
95. Волод. Шипута 2 гол.
96. Василь Коропей 2 гол.
98. о. Лев Левіцкий 1 гол.
99. Мартин Музика 2 гол.
100. о. Стефан Ващишин 1 гол.
101. Іван Федан (зас.) 1 гол.
102. Михаїл Лазука 1 гол., Іван Мілянич 1 гол.
104. Николай Ваверчак 2 гол.
105. Михайло Поляк 1 гол.
106. Ілія Моранець 2 гол.
107. Матій Семенюк 1 гол.
108. Андрей Скробало 2 гол.
110. Стефан Махник 1 гол.
113. Андрей Ґеферт 2 гол.
114. Петро Дупей 2 гол.
115. Михаїл Матляк 1 гол.
117. Іван Білобрам 1 гол., Іван Ардан 1 гол.
119. о. Мірон Данилович 1 гол.
120. Іван Венґрин 2 гол.
121. Юрій Бацік 1 гол., Михайло Францоский 1 гол.
122. Марія Гудак 2 гол.
123. Григ. Мрикало 2 гол., Петро Кирилюк 1 гол.
125. о. Ник. Струтиньский 1 гол.
126. Іван Валко 1 гол.
127. Василь Форостій 2 гол.
129. Семан Прочко 1 гол.
130. Павель Шнікула 1 гол.
132. Дм. Хоціньский 1 гол.
133. Теодозій Каськів 2 гол.
134. Товтин Михайло 1 гол.
135. Никита Джмелик 3 гол.
136. Павло Бурин 1 гол.
138. Матій Качмарчик 1 гол.
140. Юрко Ґлеза 2 гол.
141. І. Конїкевич 1 гол.
144. Юліян Кузїв 1 гол.
145. Іван Артимович 1 гол.
147. Юрій Луцїв 1 гол.
148. Стефан Мілан 1 гол.
149. Теодор Петришин 1 гол.
150. Андрей Ґерич 2. гол.
154. Іван Демко мол. 1 гол.
155. Михайло Чумер 1 гол.
156. Іван Дубляница 1 гол.
157. Михаїл Ятчишин 2 гол.
158. Василь Сич 1 гол.
159. Михайло Бурчицкий 1 гол.
160. Яков Притика 1 гол.
161. Волошин Казимір 1 гол.
162. Михайло Каміньский 2 гол.
163. Ю. Сенука 1 гол.
164. Семан Витяк (заст). 1 гол.
165. Іван Ґреґа 2 гол.
166. Нестор Ревак 1 гол.
168. Ник. Ваверчак (зас.) 1 гол.
169. Вілацкий Андрей 1 гол.
170. Петро Ткачук 1 гол.
171. Евген Гвоздик 1 гол.
173. Михаїл Лазука 1 гол.
174. Іван Яшкевич 1 гол.
175. Петро Пошивак 1 гол.
176. Яблоньский Мих. 1 гол.
179. о. Дим. Хомяк 2 гол.
181. о. М. Сруміньский 1 гол.
182. Іван Артимович зас. 1 гол.
183. Григ. Яношевский 1 гол.
184. Юрий Товт 2 гол.
185. Стець Йосиф 2 гол.
186. Поступак Анна 1 гол.
188. Василь Зазворский 2 гол.
189. Михайло Ясинко 1 гол.
190. Григ. Ґінда 1 гол.
192. Іван Німий 2 гол.
193. Гринько Чарнеґа 1 гол.
194. Стефан Мислицкий 1 гол.
196. Іван Мартон 1 гол.
197. Андрей Лужецкий 2 гол.
198. Михаїл Косонога 1 гол.
199. о. Вален. Балоґ 1 гол.
203. Павло Муж 1 гол.
204. Іван Матейко 1 гол.
205. Яков Грабар (Филипів) 1 г.
207. Василь Сенчишин 1 гол., Василь Сїткевич 1 гол.
208. Клемент Ковальчик 2 гол.
209. Йосиф Вадяк 2 гол.
211. Прокоп Бусель 1 гол.
212. Доваловский Йос. 1 гол.
213. Петро Радицкий 1 гол.
214. Катерина Федорко 1 гол.
216. Адам Романчак 1 гол.
217. Василь Луцишин 1 гол.
219. Стефан Виклич 1 гол.
220. Іван Зазуляк 1 гол.
221. Ізидор Костюк 1 гол.
222. Йосиф Качмарчик 2 гол.
223. Іван Завойский 2 гол.
225. Василий Іваськів 1 гол.
226. Іван Папп 1 гол.
227. Юстин Медвідь 1 гол.
228. Анна Демянович 1 гол.
229. М. М. Юґас 1 гол., Іван Зубаль 1 гол.
231. Йосиф Запоточний 1 гол.
233. Михайло Гопко 2 гол.
234. Лев Малафій 1 гол.
237. о. Захарій Орун 1 гол.
239. Їх Преосьв. Кир Сотер Ортиньский 1 гол., Іван Боросєвич 1 гол.
241. Володимир Каськів 1 гол.
243. Адам Штайнер 1 гол.
245. Павло Стадник 1 гол.
246. Михаїл Андриц 1 гол.
249. Лукач Волґош 1 гол.
250. Стефан Маційовский 2 гол.
251. Теодор Почаньский 1 гол.
252. Агафія Федко 1 гол.
253. Михаїл Сулич 1 гол.
254. Михайло Зятик 1 гол.
255. Ксавер Додївка 1 гол.
256. Михайло Павелко 1 гол.
257. Йосиф Цаповский 1 гол.
258. Андр. Стефанович 1 гол.
259. Михайло Кущака 1 гол.
260. Констан. Кравчук 1 гол.
261. Ґізеля Волкай 1 гол.
262. Параска Мадзїк 1 гол.
263. Іван Машляк 1 гол.
264. Шайко Василь 1 гол.
265. Михаїл Доруида 1 гол.
266. Алексій Фринцко 1 гол.
267. Юліянна Барнїй 1 гол.
268. Іван Петрик 1 гол.
269. Михайло Сїкора 1 гол.
271. Роман Городецкий 1 гол.
272. Йосиф Качмарчик (зас.) 2 г.
273. Тома Пиндус 2 гол.
274. Николай Цицик 1 гол.
275. Зузанна Репак 1 гол.
276. Теодор Судя 2 гол.
277. Онуфрей Курко 1 гол.

F147

Під розвагу делеґатам на сегорічну Конвенцію.

1.

В McKeesport, Pa. на всенароднім вічу дня 14-го серпня с. р. принято одноголосно таке: ,,Внести просьбу на сегорічній Конвенції Р. Н. Союза, щоби ся орґанізація подбала і в власнім заряді щиро заняла ся не тілько матеріяльною помочію для своїх членів, але також потребами дітий наших в Америці (Молодечий Союз) їх моральними і просьвітними справами".

Здаєсь не від річи тай і на часї буде бодай як-так розважити сю петицію, і підготовити пп. делеґатів до совістного її порішеня.

І чогож то McKeesport-ські вічевики, а з ними і всї щирі Русини домагають ся від Р. Н. Союза?

Они домагають ся від своєї одинокої, рідньої орґанізації повної батьківської опіки. За мало для них сама грошева поміч; таку подасть їм і чужа орґанізація; они жадають від Тебе, Р. Н. Союзе, щось важнійше: батьківського проводу на тій чужині в культурно-суспільнім житю.

І я признаю їм під тим зглядом повну рацію. Нинї, більш як гроша потрібно нам культури! культурою тілько живуть народи, а без неї і з грішми загибають!

Тому то ся петиція дуже а дуже важна, і не сьміємо її мовчки пропустити і нічим, або лише сим-тим збути!...

Діяльність Р. Н, Союза для нашого народа дуже користна, але і позіставляє єще дуже много до бажаня. А вже найсумнійше стоять справи ,,Молодечого Союза". Я ось запитаю: Що дає Р. М. Союз для тих своїх дрібних членів, для тої нашої будучности? Що вони мають з їх орґанізації? От і все: Коли з них котрий умре, то родичі його дістають якийсь там ,,цент" на похорон, або... частійше, чи не на що гіршого...

Батьку, мати, застановіть ся над сим! Помре ваша дитина, то дістанете по ній кілька мізерних долярів; а коли жиє, то що маєте для неї? Чи не добре булоб, щоб за тих кілька центів вашу потіху-дитину чогось пожиточного навчити та морально виховувати хотяй би навіть по її смерти прийшлось і менчу дістати підмогу. Ой здаєсь менї що так. Тому скажу: Р. Н. Союз повинен заопікуватись своєю дитиною ,,Молодечим Союзом", для своєї власної користи.

Не в силї Р. Н. Союз подбати нинї о повне провадженє і вихованє своїх дітий-членів, то нехай-же бодай по теперішній змозї про них подбає.

Нехай видає і для них яку відповідну ґазетку, практичні підручники шкільні та книжочки поучаючого змісту. Тим чином піддержить їх при матерній мові, познакомить з неодним рідним, в неоднім поучить, та заохотить, підготовить, і поведе простенькими стежками на рідню ниву до вспільної, народної праці.

Нехай заводить для них читальні і товариства молодечі, щоби згуртувати їх в купку і привчити до любови і народної солідарности.

Нехай уряджує для них вечерниці, забави, прогульки, виїздки в сусїдні знатнїйші місцевости, чим розвеселить, зацікавить тай поучить їх в неоднім, а частенько і живим приміром вкаже їм дорогу і спосіб до ліпшого, практичнїйшого житя...

Чи не здалоб-ся се для наших діточок? Як думаєте, Родимці? Чи не радувалоб ся ваше серце, колиб ваша дитина будь читала, будь оповідала що там в її ґазетдї написане, що вона де бачила, пізнала, чого научила ся. Здаєсь, що так! Єслиж так, то просіть всї Р. Н. Союза, нехай не залишить сьої справи а щирійше ще як о старших братів-членів, нехай подбає о той наш Цьвіт народний ,,Молодечий Союз", аби сотками тисячами для народньої справи не пропадав марно оттут на чужині.

Алеж і для старших своїх братів-членів міг би Р. Н. Союз де в чім прислужитись. От приміром кілько то є тут наших фармерів, кілько властителів домів та бодай малого городця, подвіря; чи не вдячні були-б вони, єслиб Р. Н. Союз в своїй ,,Свободі" поучив їх в якій там їм потрібній галузи господарства. Користне плекане дерев і кущів овочевих, ярин і пожиточних рослин, годівля дробу та инших домашних звірят. виріб деякого промислу домового, те все, хотьби в найменьшім розмірі але умієтно проваджене, причинилоби ся не мало до поліпшеня житя-бутя неодного з наших заточенців. А нашим людям брак знаня в тім напрямі тай не мають де про таке розвідатись. Нехайби отже Р. Н. Союз поміг їм і на тім поли в своїй ґазеті ,,Свободі".

Одним словом в ,,Свободі" належалоби подавати більше відомостий і вказівок з практичного домашного і суспільного житя, щоби і наших осьвідомити і запізнати з культурно-економічним поступом тутешнього сьвіта.

От такі гадки даю під розвагу вашу, Родимці.

Єсли промавляєте за ними, то поручіть своїм делеґатам, увзглядняти на сегорічній Конвенції сї ваші пекучі потреби а так бодай що-то рушимо в перед.

Дмитро Андрейко.

2.

Philadelphia, Pa.

Вп. Делеґати зволять ласкаво застановити ся над сим:

1) Аби перестати видавати словенську ґазету ,,Свободу". Ся ґазета коштує богато гроша а мало є з неї хісна. Ліпше побільшити руську ,,Свободу", котраб принесла членам Р. Н. С. більше пожиточних та поучаючих статий.

2) Щоби орґан Р. Н. Союза ,,Свобода" поміщувала більше поучаючих статий, а найбільше новин із старого краю.

3) Щоби застеречи ся перед видатками в будучинї які має тепер Р. Н. Союз, то по моїй гадці непотрібно аж двох редакторів, директорів, менаджерів. Чи не ліпшеб було, щоби одному редакторови віддати усяку роботу входячу в обсяг редакції, експедиції, адміністрації, управи друкарнї і т. д. Такий редартор мусїв би зложити кавцію або заруку і він один може усе точно сповняти, без великих видатків, які друкарня тепер має.

4) Місця опорожнені по директорі та менаджерови будуть і на дальше під рукою контрольної комісії, яка точно буде контролювати друкарню ,,Свободи" як і до сего часу.

Отсих пару проєктів подаю Вп. членам Р. Н. С. і Вп. п. Делеґатам під розвагу.

М. Довбенько чл. Від. 45

В обороні правди.

За то, що я в 34. ч. „Свободи" публично запитав ся і пригадав д. Гр. Шаґалї за тих $27.50, котрі лишились в єго руках, і більше як рік лежать у него, дісталась менї не аби яка відправа. Томуж я прошу Хвальну Ред. „Свободи" не відмовити менї місця на отсих кілька слів в обороні правди, і чести, яка так само менї дорога, тим більше, що я її нікому не відбирав.

На мою пригадку „філядельфійським патріотам" в 35. ч. „Свободи" появилась відповідь під заголовком: „В обороні чести", котру написав д. Р. Слободян.

Пише він, що будьто я накинув ся на д. Гр. Шаґалу, і напятнував його начеб то д. Г. Ш. присвоїв собі гроші збирані на ф. М. Січинського, та рівночасно зазначив, що „Бабій не має найменьшого права упоминатись о її гроші, бо він не є головою анї Пітсбурського анї Філядельфійського Комітету"! ьСмішне і дивне оправдане.

Добродію Р. Слободян! Менї мало що розходить ся о то чи Ви мене узнаєте за голову, або ні якихсь там Комітетів. Гроші збирані публично підходять під публичний осуд і кождий хотяйби він мешкав в Сан Франціско має право запитатись і домагати ся зданя з них справозданя. Кромі сего богато людий гадало, що сї гроші, зібрані на вічу в Філядельфії, находять ся у мене і певно і Піттсбурські патріоти так гадали. Тому не можете менї взяти сего за зле, що я посьмів ся упімнути о народний гріш.

Пишете, і признаєте, що „на вічу філядельфійскім ухвалено порозумітись з Пітсбурськими патріотами, і аби одна часть з зібраних гроший лишалась тут, в Америцї, на ф. М. Січиньского, та гроші зібрані в Пітсбурґу лежали у тамтейшого касієра; для чогож отже філядельфійські не могли очікувати відповідної хвилї в банку". Добре. Але прошу подивитись, що зробив Пітсбурський Ком. протягом одного року, а що Ви? Та з другого боку чиж оплатилось таку малу суму затримувати в банку „до відповід ного часу"? З того хиба виходить, що Ви нікому не вірите, лишень собі самим... а се кидає гарне сьвітло на Вашу народну солідарність.

Пишете дальше, що я промахнув ся в своїй пригадцї, пишучи, що „Комітет нічо не зробив, і що Б. як голова та ініціятор не дав анї цента і нічо не зібрав". Запитуюсь Вас, д. Р. Слободзян з відки Ви се знаєте, що я не дав анї цента на ту ціль? Що вас се може обходити, що я згадав за недбайливість Комітету, коли Ви не були навіть членом в Комітеті? Чи я причинив ся якою лептою, або не причинив ся, не буду хвалитись, як Ви хвалитесь, бо хвалити самого себе се сьмішне. Однаковож щоби Вас успокоїти, то пригадаю хотьби і се, що я, своїми центами оплатив посилку грошей до старого краю; хиба вже тепер ніяк не можете заперечити, що „Бабій не дав анї цента".

Не я промахнув ся в своїй пригадцї, але Ви самі промахнулись, бо навіть забулисьте, чи може навіть не читалисьте Ухвали Головного Пітсбурського Комітету з р. 1909 з 27. мая, як се сама Редакція „Свободи" Вам нагадала. Дальше я не писав, що на вічу було зібрано аж $85.00 але $55.00. Та Ви заперечуєте, та твердите, що на вічу було зібрано лише $34.00 відчисливши розходи, а по вічу доперва з комітетових (С. Д.) зібрав $20.15. Так єсть, і сему я іне перечу. Д. С. Демків поза вічом зібрав тую суму, але від кого? Від тих людей, котрі були на вічу, котрі приобіцяли дати жертви, а $10.00 жертвувало Тов. Любов. від. 45. Р. Н. С.; так само і я мав зібраних $2.25 від тих, котрі приобіцяли дати на вічу. Отжеж деж тії гроші мав зачислити? Інакше не виходило як разом взяти цілу суму як зібрану на вічу.

Ми всї три, то є дд. Гр. Шаґала, С. Демків та я, обрахували і гроші розділили по пів $27.50 поручено менї післати до старого краю, а 27.50 лишилось у касієра, та котрі то гроші мали бути вже давно в Пітсбурґу.

Дальше неправдою єсть, аби я когось намовляв, або комусь писав, аби сих грошей не засилати до Пітсбурґа, а лиш відіслати до старого краю на якусь там иньшу ціль, але правдою є, що я своїм часї писав д. Шаґалї, і секр. д. С. Демковому, що коли вони не хотять, або боять ся післати сї гроші до Пітсбурґа (бо так д. С. Демків менї писав, що „не довіряють Пітсбурському Ком.") то най зашлють до краю, на Фонд Олени Січинської і най оголосять се в „Свободї", аби вже раз устали всякі поговірки і не довіріє; а по друге, се не гарно держати народний гріш так довгий час. Та видко, що д. Слободян сї листи використав фальшиво. Що хтось з Філядельфії посьмів в „Союзї" запитатись о народний гріш зібраний на вічу, то рівнож д. Р. Слободзян се виключно приписує „бо хтось там не був певний, чи Бабій гроші заслав до краю чи лишив у себе"; я читав сю замітку, та там не знайшов зовсїм подано, чи Бабій гроші заслав до краю, або ні, але виразно знайшов запит де поділась загальна сума з віча філядельфійського; мою особу цїлком непорушено в сїй дописи. І по щож тут крутити, і накидатись на когось за те, що посьмів правду написати.

Тії слова „Шершеня" котрі Вам припоминають ся „де діл мало і роботи, там богацько крику", як раз до Вас відносять ся. Кричати і говорити знаєте богато, а до роботи, чи то церковної, чи народної — то пожаль ся Боже.

В кінци заявляю, що я д. Гр. Шаґалї не закидував анї не закидую нїякого злодійства, не посуджую його зовсїм що будьто він сховав народні гроші до своєї кишенї, але ще раз заявляю, що як Русин я мав повне право і сьвятий обовязок запитати ся про гроші зібрані на народну ціль та що се не гарно більше як рік держати у себе народний гріш. На се, що д. Гр. Шаґала мене не послухав, як голови Комітету Філядельфійського, я грішний нічого не пораджу, бо у мене нема 86 § як у Архиєпископа Платона, а головою муру не перебєш.

З поважанєм

Мих. Бабій.

Сердечна подяка.

Почуваємо ся до милого обовязку зложити дорогим нашим краянам і краянкам зложившим на наш поклик гойні жертви на будову гр. кат. церкви в Пасаїку Н. Дж. щиро сердечну подяку. У тяжкій боротьбі з завзятими ворогами нашої сьвятої віри, обряду і народности приходять на нас хвилї розпуки і отчаяня, та власне в найчорнїйших для нас моментах, відзивають ся наші дорогі брати і сестри і у своїх до нас письмах, заохочують і підносять нас на дусї, та присилають по своїм силам щирі жертви:

Тому дякуємо щиро сердечно сестричному брацтву Успенія Пр. Пренепор. Діви Марії ч. 199. Р. Н. Союза в Whiting, Ind. за дар $3.00, Брацтву Р. Н. Союза ч. 219 Cambria, Co. $12.00, Брацтву Р. Н. Союза ч. 244 в Bellefonte, Pa. $5.00, Брацтву Лицарі сьв. Георгія в N. S. Pittsburg, Pa. $5.00. Разом. $25.00.

Дальше дякуємо щиро сердечно чесним членам Укр. Товариства Просьвіти в Spring Valley, N. Y. а іменно: по 1 дол.: п. Й. Цаповскому, Петрови Малометі, Петрови Малометті; по 50 ц.: Марії Романьскій, Стефанови Малометі, Володимиру Цаповскому, Михайлови Цаповскому і Т. Фер; по 25 цнт.: Гелені Шнайберґ, Марії Ренетовскій і Іванови Кісілєви. Разом $6.25.

Дорогим братам з Manchester, N. Y. по 50 цнт.: Стефанови Вавер, Рось Іванови і Океєшевичови Данькови; по 25 цт.: Чех Доротей, Олущак Дмтрови, Гриць Григорий, Вавер Йосиф, Намісник Гаврило, Процько Антін, Баль Василь і Чех Лесько; Баланда Теофіль 10 ц. Разом $3.60.

Членам брацтва Р. Н. Союза ч. 217 сьв. Йосафата в Rochester, N. Y.

По 1 дол.: Вас. Наконечний і Стефан Гансак; по 50 цт.: Сильвестер Гривнак, Тома Пальовий, Теодор Муха, Семко Бомак, Ів. Ковтун, Ілія Крупка, Вас. Андрусів, Стефан Свирида, Микита Василишин, Григорий Тихий, Іван Пастушин, Вас. Лущишин, Андрей Музичка, Никола Кучмій, Йосиф Кікта, Вас. Скробач, Іван Федків, Теодор Гарбус, Никола Кісїл, Никола Пилипів. Разом $12.00.

Бог Великий всїм Вам заплать!!

о. Олекса Пристай пред.,
Александ. Хованець секр.,
Косцьо Петрик кас.

Наталка Полтавка.

Вже минув місяць, як в Пітсбурґу члени читальнї ім. Шашкевича відограли комедію — оперу „Наталку Полтавку". В виду того, що нїхто не спімнув про то представленє, пишу сї стрічки. „Наталка Полтавка" хиба всїм нам знана; є се перша наша народна сценїчна штука і написав її Іван Котляревський. Імя Котляревського дороге для кождого сьвідомого Русина, він бо перший став писати на рідній, українсько-руській мові, описуючи житє минувшість нашого народу, розбуджуючи любов до свого народу в сї часи, коли то висші верстви нашого народу стали московщитись. В Наталцї Полтавцї представив автор народні сільські звичаї, щирість чесної і вірної дівчини Наталки, вірну любов Петра до Наталки, представив піячину возьного Москаля Тетерваковського, котрий говорить по московськи, щоби кождий Русин міг бачити, що не є оден і той сам народ, народ московський і український, що бесїда московська иньша а руська иньша.

Аматори вивязались зі своєї задачі весьма удачно. Наталку грала п-н Мар. Костишак, Терпелиху, матір Наталки п-а А. В. Кульчицка, Петра грав п. Кость Сташків, Миколу п. І. Лещій, ролю Тетерваковського возьного і жениха нелюба Наталки грав п. Ів. Ганяк, а Макогоненка сільського виборного п. Гр. Варунок.

Належить признанє акторам і режісерови, головно п. Тимкевичови що диригував сьпівом при акомпаніяменті капелї.

З акторів найлучше грав п. Гр. Варунок, за ним слїдує п. І. Лещій і п. Ів. Ганяк.

Сьпіви випали добре але о тім розписуватись не гадаю, хиба згадаю то що Наталка прямо чарувала своїм сьпівом, покриваючи тим брак рухів.

Шкода що не вистаранось чисто українських костюмів для жінок а се піднеслоб дуже штуку.

Тих кілька слів я написав, щоби сьвіт дізнав ся, що наша пісня „не вмре не загине."

Честь Вам Читальники Пітсбурські, що любите просьвіту, свою пісню і другим вказуєте дорогу до чесної забави без кеків.

Ану „вшкварте" ще яку штуку. Гаразд!

БЕЗПЛАТНА НАУКА МУЗИКИ І ШТУК КРАСНИХ.

Академія Штук Красних (The Lenox Art Academy, 19 West 113 Street, New York) розпочинає в понеділок, 19-го вересня с. р. безплатний курс науки — штук красних і музики.

Відділ Штук Красних обнимає портретованє, фіґури, побутові картини, мініятури, вільні рисунки, мальованє олійними і водяними красками, рисунки до часописей і рисованє костюмів, торговельний рисунок і рисованє взорів капелюхів і всяких заводів; внутрішна декорація, фрески, краєвиди, мальованє написів і виставових карт, ритовництво, модельованє і відливанє. Практичний фаховий відділ буде вітворений для ужитку учеників.

Відділ музики: Вирави сьпіву, гра на фортепяні, скрипках і других інструментах.

До науки орхестральної допущені будуть хлопці і дівчата, почавши від 12 літ житя.

Поясненя удїлюєсь в день і вечер так для мущин як і женщин без взгляду на стан віку.

Голоситись належить особисто до директора академії п. Н. Н. Repperta кождого дня від 9-ої години рано до пів до 9-ої вечер, почавши від 12. вересня с. р.

Порадно булоб, щоби наші ню-йорскі молодцї місто провадити партійні пересварки посьвятили свої вільні від праці хвилї і заінтересувались повисшою школою, тим більше, що наука там безплатна, а рисівники заробляють тут незвичайно гарно.

Також і родичі могуть там посилати своїх дітей.

Справоздане касове „Рус. Нар. Союза“ за місць Липень 1910 р.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa	328	59
2	Mt. Carmel, Pa	61	00
3	Olyphant, Pa	265	46
4	Jersey City, N. J.	55	41
5	Mt. Carmel, Pa	89	00
6	Brownsville, Pa	103	30
7	McAdoo, Pa	166	37
8	Elmira, Heights, N. Y.	57	45
9	St. Clair, Pa	114	00
10	Ansonia, Conn.	104	13
11	Waterbury, Conn	33	00
12	Yonkers, N. Y.	100	71
13	Troy, N. Y.	32	14
14	St. Louis, Mo.	107	26
15	Buffalo, N. Y.	44	07
16	Lansford, P	236	57
17	West Pawlet, Vt.	42	00
18	Seymour Conn.	28	95
19	Priceburg, Pa	79	28
20	Jessup, Pa	71	07
21	Mayfield, Pa	18	00
22	Manown, Pa	2	00
23	Homestead, Pa	61	50
24	Shamokin, Pa	22	57
25	Trauger, Pa	53	71
26	Belle Vernon, Pa	30	00
27	Glen Lyon, Pa	66	28
28	Mahanoy Plane, Pa	205	44
29	Rhone, Pa	64	50
30	Breslau, Pa	181	77
31	Eleanor, Pa	36	00
32	Trauger, Pa	56	25
33	Northampton, Pa	—	—
34	Old Forge, Pa	29	00
35	Whitney, Pa	50	00
36	Scottdale, Pa	49	40
37	Chisholm, Minn.	73	07
38	Auburn, N. Y.	91	28
39	Syracuse, N. Y.	55	62
40	Edwardsville, Pa	32	95
41	Westmoreland, Pa	18	00
42	Passaic, N. J.	97	15
43	Simpson, Pa	38	00
44	Mt. Carmel, Pa	12	00
45	Philadelphia, Pa	42	06
46	Plymouth, Pa	164	00
47	Ambridge, Pa	98	92
48	McKeesport, Pa	108	92
49	Powhatan, W.Va.	19	50
50	Desloge, Mo.	4	00
51	Yatesboro, Pa	52	00
52	Holyoke, Mass.	50	81
53	Pittsburg, Pa	210	13
54	Terryville, Conn.	15	99
55	Carnegie, Pa	113	77
56	McKees Rocks, Pa	45	67
57	Cohoes, N. Y.	29	57
58	Ramey, Pa	81	57
59	Leinsering, Pa	54	27
60	Baltimore, Md.	9	97
61	Dunlo, Pa	108	07
62	Monessen, Pa	126	99
63	Ford City, Pa	76	77
64	Gradatim, Pa	5	00
65	Elizabeth, N. J.	101	71
66	New York, N. Y.	50	59
67	Butler, Pa	172	64
68	Ansonia, Conn.	23	14
69	New York, N. Y.	23	00
70	Jersey City, N. J.	117	55
71	Franklin Furnace N. J.	20	00
72	Alden Sta., Pa	91	33
73	Providence, R. I.	12	66
74	Granville, N. Y.	23	00
75	Mt. Carmel, Pa	25	00
76	Newark, N. J.	33	71
77	Yorkville, O.	19	24
78	Minersville, Pa	200	96
79	Meyersdale, Pa	17	00
80	Pleasant Valley, Pa	63	85
81	Baltimore, Md.	21	00
82	New Alexandria, Pa	103	92
83	Carnegie, Pa	12	99
84	Carnegie, Pa	63	00
85	Hazleton, Pa	160	75
86	Olyphant, Pa	70	00
87	Lancaster, N. Y.	31	70
88	Tonawanda, N. Y	17	71
89	Simpson, Pa	15	00
90	Centralia, Pa	25	00
91	McKees Rocks, Pa	151	09
92	Taylor, Pa	140	18
93	Newburgh, O.	19	00
94	New Britain, Conn	50	98
95	Beavers Meadows Pa	72	56
96	Pittsburg, Pa	67	65
97	Marion Heights, Pa.	18	68
98	Shenandoah, Pa	30	57
99	Wilkes Barre Pa	113	19
100	McKeesport, Pa	14	99
101	Canonsburg, Pa	13	99
102	Cleveland, O.	95	84
103	Export, Pa	7	00
104	Perth Amboy, N.J	105	52
105	Nicetown, Pa	24	96
106	Chicago, Ill.	90	43
107	Sayre, Pa	48	71
108	New York, N. Y.	92	40
109	Ellsworth, Pa	35	00
110	Leetsdale, Pa	34	40
111	Allegheny, Pa	13	85
112	Cleveland, O.	22	25
113	New Florence, Pa	66	34
114	Dunmore, Pa.	60	28
115	New Philadelphia Pa	34	00
116	Chisholm, Minn.	14	17
117	New York, N. Y.	63	26
118	Pittsburg, Pa	18	77
119	Latrobe, Pa	42	00
120	Spangler, Pa	67	16
121	Trenton, N. J.	142	72
122	Trenton, N. J.	71	60
123	Scranton, Pa	223	46
124	Ormrod, Pa	34	41
125	Chicago, Ill.	8	41
126	Beaver Dale, Pa	35	00
127	Buffalo, N. Y.	50	77
128	Lorain, O.	19	85
129	Sykesville, Pa	49	00
130	Pittsburg, Pa	28	41
131	Buffalo, N. Y.	7	17
132	McKeesport, Pa	38	92
133	Newark, N. J.	42	96
134	Ernest, Pa	43	00
135	Smoke Run, Pa	154	62
136	Carnegie, Pa	31	24
137	West Seneca, NY.	8	00
138	Philadelphia, Pa	9	85
139	Oil City, Pa	31	00
140	Youngstown, O.	98	20
141	Little Falls, N. Y.	37	56
142	Elizabeth, N. J.	39	80
143	Windber, Pa	39	25
144	New York, N. Y.	34	44
145	Altoona, Pa	22	00
146	McKees Rocks, Pa	41	00
147	Allentown, Pa	59	68
148	California, Pa	22	00
149	West Seneca N.Y.	48	25
150	Pittsfield, Mass.	16	14
151	Allentown, Pa	12	30
152	Homestead, Pa	82	25
153	Berwick, Pa	98	03
154	Dunmore, Pa	35	00
155	Perth Amboy, N.J	19	69
156	Sheffield, Pa	17	00
157	Donora, Pa	65	42
158	New Kensington, Pa	41	42
159	Herkimer, N. Y.	34	73
160	Jamaica, N. Y.	29	56
161	Tower City, Pa	26	00
162	Scranton, Pa	68	65
163	Edmonton, Alta.	14	57
164	N. Hadley, Mass.	16	28
165	Chicago, Ill.	71	27
166	Barnesboro, Pa	49	14
167	Cumbola, Pa	31	84
168	Perth Amboy, N. J.	28	80
169	Scranton, Pa	35	57
170	Chauncey, Pa	35	15
171	Pittsburgh, Pa	—	—
172	Fredericktown Pa	29	00
173	Cleveland, O.	20	57
174	Oxford Furnace, N. J.	38	25
175	Detroit, Mich.	24	06
176	New Burgh, N. Y.	20	70
177	Vegreville, Alta., Can.	9	00
178	Manchester, N. H.	60	85
179	St. Louis, Mo.	79	71
180	Scarbo, W. Va.	20	00
181	Manville, R. I.	6	28
182	Dixonville, Pa	41	74
183	Sunderland Mass.	18	14
184	Whiting, Ind.	52	13
185	Hazleton, Pa	56	00
186	McAdoo, Pa	40	57
187	Ford City, Pa	26	56
188	Ginter, Pa	78	34
189	South Fork, Pa	41	67
190	Newark, N. J.	23	90
191	Troy, N. Y.	40	57
192	Herkimer, N. Y.	38	55
193	Red Star, W. Va.	17	25
194	Minneapolis Min.	24	63
195	Peckskill, N. Y.	21	42
196	Whiting, Ind.	44	00
197	Swoyers, Pa	46	61
198	Port Jerwis, N. Y.	42	87
199	Whiting, Ind.	33	00
200	Syracuse, N. Y.	12	98
201	Whippany, N. J.	15	28
202	Auburn, N. Y.	22	28
203	Brooklyn, N. Y.	28	97
204	New York, N. Y.	11	84
205	Emerald, Pa	35	95
206	Woonsocket R. I.	21	55
207	Jeanette, Pa	69	28
208	Kingston, Pa	71	14
209	Carteret, N. J.	103	75
210	Westchester, N.Y.	22	00
211	Stapleton, N. Y.	14	76
212	Cleveland, O.	17	00
213	Bayonne, N. J.	28	24
214	McKees Rocks Pa	31	90
215	New York, N. Y.	16	14
216	Hazleton, Pa	47	50
217	Rochester, N. Y.	21	49
218	Youngstown, O.	—	—
219	Bakerton, Pa	51	85
220	Brooklyn, N. Y.	15	16
221	Chicago, Ill.	27	48
222	Mahanoy City, Pa	76	91
223	Port Buckley, Pa	54	41
224	Belle Valley, O.	23	00
225	Desloge, Mo.	34	85
226	Hammond, Ind.	23	00
227	Derry, Pa	50	00
228	St. Clair, Pa	25	35
229	Scranton, Pa	126	14
230	Monessen, Pa	17	57
231	Scranton, Pa	34	28
232	Hinsdale, N. H.	11	13
233	Passaic, N. J.	59	60
234	Elizabethport, N. J.	32	20
235	Rossford, O.	37	81
236	Ambridge, Pa	12	69
237	Chester, Pa	40	04
238	New Alexandria, Pa.	7	57
239	Philadelphia, Pa	58	25
240	Phoenixville, Pa	11	00
241	Newark, N. J.	15	26
242	Hawthorne, Ill.	10	57
243	West Pullman, Ill.	16	27
244	Bellefonte, Pa	19	57
245	Trenton, N. J.	43	00
246	Crompton, R. I.	12	24
247	Wilmington, Del.	29	55
248	Coatesville, Pa	36	28
249	Nanticoke, Pa	29	28
250	Pittsburg, Pa	108	83
251	Cleveland, O.	24	83
252	Northampton, Pa	20	42
253	Lopez, Pa	54	01
254	New Britain, Con.	20	43
255	West Newton, Pa	37	77
256	Ronco, Pa	21	14
257	Spring Valley, NY	11	99
258	West End Pittsburgh, Pa	20	14
259	Chicago, Ill.	16	70
260	Taylor, Pa	29	59
261	Taylor, Pa	32	00
262	Ansonia, Conn.	13	99
263	McKeesRocks, PA	35	84
264	Juliet, Ill.	47	25
265	Taylor, Pa	49	20
266	Glen Lyon, Pa	27	71
267	Kingston, Pa	27	42
268	Duquesne, Pa	34	00
269	East Chicago, Ill.	36	00
270	Youngstown, O.	21	00
271	Troy, N. Y.	26	15
272	Delano, Pa	14	00
273	Hudson, N. Y.	61	65
274	Youngstown, O.	36	56
275	Perth Amboy, N.J.	35	55
276	Ambridge, Pa	56	80
277	Hartford, Conn.	13	70
278	Wilkes Barre, Pa	32	98
279	GlenCampbell, Pa	29	85
280	Butler, Pa	43	95
281	Manchester, N.Y.	19	00
282	Syracuse, N. Y.	26	31
283	Auburn, N. Y.	10	55
284	Rome, N. Y.	19	42
285	Glassport, Pa	17	50
286	Lorain, O.	32	75

Прихід за місяць липень є 14.083.02

РОЗХІД:

Відзнаки для Р. Н. Союза.	800.00
Орґан Союза за липень і серпень	2.866.10
Платня Гол. Уряду за липень і серпень	380.00
Адміністрація Р. Н. С. за липень і серпень	216.13
За кокардки для делеґатів	75.00
Свобода за слов. статут Р. Н. С	327.50
Надгорода орґанізаторів за лип. і серпень	210.49
Подорож. дієта Гол. Ур. в справі Конвенції	135.31

Сиротинська часть по:

Грицю Шкварла, Pittsburg, Pa.	185.00
Разом	5.195.53

Зіставлене:

Прихід за місяць липень с. р. есть	$14,083.02
Готівка з кін. червня 1910 р. остала	74,198.22
Весь прихід єсть	$88.281.24
Розхід за місяць липень с. р. есть	5.195.53
Готівка з кінцем липня с. р. остає	$83.085.71
Процент до 1-го липня	448.25
Вся готівка з кінцем липня остає в касі Р. Н. Союза	$83.533.96

З того:

Фонд сирітський виносить	$38.870.95
„ резервовий „	20.733.91
„ народний „	3.959.34
„ бідних „	4.735.31
„ розпорядимий „	15.234.45
Разом	$83.533.96

Д. Капітула, предс.
А. Шаршонь, кас. С. Ядловський, секр. фін.

Русини з St. Louis, Mo. і околиці! Позір!

Одинокий Баль в тім році!

На дохід руської кат. церкви в St. Louis, Mo. дає сьпівацке тов. „Боян“

в неділю 18-го Септ. 1910 р.

в великій чесній гали на 9-th Str. і Allen Ave. театральне представлене

„ПАН ПИСАР“

а по представленю Баль.

Початок точно о год. 4-ій попол. Музика буде знаменита.

За добру перкуску подбає вже Комітет

Вступ на представлене і баль коштує всего 25 цнт.

Для мешкаючих в East St. Louis і Madison, Ill. найліпше брати кари: Compton Park або Fourth і просити transfer на Cherokee або Cass Ave. кари, котрі вас завезуть аж під саму галю. —37

Справоздане касове Руск. Молод. Союза за місяць Липень 1910 р.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa	17	35
2	Mt. Carmel, Pa		50
3	Olyphant, Pa	6	10
4	Jersey City, N. J.	3	65
5	Mt. Carmel, Pa	2	75
6	Brownsville, Pa		25
7	McAdoo, Pa	9	60
8	Elmira, N. Y.	10	25
9	St. Clair, Pa	3	33
10	Ansonia, Conn.	6	75
11	Waterbury, Conn	2	00
12	Yonkers, N. Y.	2	50
14	St. Louis, Mo.	5	95
18	Seymour, Conn.	4	60
19	Priceburg, Pa	8	07
20	Jessup, Pa	3	75
21	Mayfield, Pa		50
23	Homestead, Pa	6	50
24	Shamokin, Pa		48
25	Trauger, Pa	1	00
26	Belle Vernon, Pa		75
27	Glen Lyon, Pa	10	50
28	Mahanoy Plane, Pa	3	75
29	Rhone, Pa	4	35
30	Breslau, Pa	4	30
35	Whitney, Pa		75
36	Scottdale, Pa	4	55
37	Chisholm, Minn.	3	25
38	Auburn, N. Y.	2	00
39	Syracuse, N. Y.	1	50
42	Passaic, N. J.	11	70
43	Simpson, Pa	3	25
45	Philadelphia, Pa	1	00
46	Plymouth, Pa	9	23
47	Ambridge, Pa	2	25
48	McKeesport, Pa	4	75
53	Pittsburg, Pa	15	30
55	Carnegie, Pa	5	00
56	McKees Rocks Pa	1	75
58	Ramey, Pa	2	85
59	Leisering, Pa	5	25
60	Baltimore M. D.	1	60
61	Dunlo, Pa	2	15
62	Monessen, Pa	4	50
63	Ford City, Pa	1	75
65	Elizabeth, N. J.	6	25
67	Butler, Pa	3	00
68	Ansonia, Conn.	3	50
70	Jersey City, N. J.	2	55
72	Alden Sta, Pa	7	20
73	Providence, R. I.		75
82	New Alexandria, Pa	5	50
83	Carnegie, Pa		25
85	Hazleton, Pa	5	50
86	Olyphant, Pa		50
87	Lancaster, N. Y.	2	05
90	Centralia, Pa		25
91	McKeesRocks Pa	1	65
92	Taylor, Pa	4	50
96	Pittsburg, Pa	6	50
97	Mar. Heights, Pa		50
98	Shenandoah Pa	1	75
99	Wilkes Barre, Pa	3	00
102	Cleveland, O.	1	00
104	Perth Amboy, NJ	7	25
105	Nicetown, Pa		75
106	Chicago, Ill.		50
107	Sayre, Pa	3	25
108	New York, N. Y.	2	00
109	Ellsworth. Pa	1	00
113	New Florence, Pa		50
116	Chisholm Minn.		25
117	New York, N. Y.		50
120	Spangler, Pa	2	75
121	Trenton, N. J.	15	92
123	Scranton, Pa	7	50
126	Beaverdale, Pa	1	25
127	Buffalo, N. Y		25
128	Lorain, O.	1	00
129	Sykesville, Pa	1	50
130	Pittsburg, Pa	1	00
132	McKeesport, Pa	2	25
133	Newark, N. J.	1	75
135	Smoke Run, Pa	2	25
136	Carnegie, Pa		75
139	Oil City, Pa	1	00
140	Youngstown, O.	2	50
142	Elizabeth, N. J.	1	75
144	New York, N. Y.		50
147	Allentown, Pa	3	50
148	California, Pa	1	00
157	Donora, Pa	4	50
182	Dixonville, Pa	1	90
188	Ginter, Pa	1	40
197	Swoyers, Pa	2	75
201	Whippany, N. J.		50
207	Jeanette, Pa	1	65
208	Kingston, Pa	10	25
213	Bayonne, N. J.		68
214	McKees Rocks Pa		50
222	Mahanoy City Pa	3	85
223	Port Buckley, Pa		75
227	Derry, Pa	3	25
229	Scranton, Pa	7	60
233	Passaic, N. J.	2	70
244	Bellefonte, Pa	1	75
245	Trenton, N. J.	2	75
247	Wilmington, Del.		50
258	W. E. Pittsburg Pa.		75
260	Taylor, Pa.		25
273	Hudson, N. Y.	1	50
276	Ambridge, Pa.		25

Прихід за Липень єсть	374.56
Готівка з кінцем міс. Червня остала	8,308.91
Процент до 1 Липня с. р.	66.99
Разом прихід єсть	$8,750.46
Розхід за Липень есть.....	37.00
Готівка з кін. Липня с р. остає...............	$8.713.46

Дм. Капітула, предс.
А. Шаршонь, касієр.
С. Ядловский, фін. секр.

Відозва.

Українції Збаражчини!

Дня 1. вересня с. р. вітворили Українці в Збаражи, в городі кровопійця — ката Вишневецького, приватну українську ґімназію.

Хтож взагалі з Українців не знає Збаража та кому не люба, не дорога єго околиця?! Се місто під котрого мурами лягли тисячі наших славних, завзятих-чубатих козаків в борбі з „культурними” зьвірюками Ляхами, в борбі за волю поневоленого українського люду. Околиця ціла засіяна кістками наших прадідів, навкруги покрита могилами борців, котрі боролись за свободу і долю люду нежаліючи своєї крови і своєго житя.

І в тім місци Українці заложили приватну ґімназію, з котрої має вийти молодіж узброєна в новочасну збрую — се є в просьвіту і стати до борби з варварськими, кровожерними наїздниками і повести нарід тої околиці перед всіма, до красшої будуччини і збудити в народі українськім сьвідомість, що панами і одинокими господарями тої землі, котрої кожда пядь зрошена кровю наших прадідів і засіяна кістками тих, котрі гинули будьто на палях, будьто в казаматах ляцьких шакалів а передовсім з рук ляцького Нерона Яреми, мусить стати український люд.

Наші братя Збаражчане розпочали сьвяте діло і нас кличуть на поміч. Поможім їм і ми нещасні вигнанції з рідної землі. Нехай радістть наповнить наші серця, що Русь-Україна бересь до діла, щоби скинути з очей палуду темноти і дивитись на сонце правди вітвертими, чистими очима. Поможім бо се наш сьвятий обовязок тим більше, що ворог — Лях уживає всяких способів, щоби се діло повалити. Поможім хотяйби найменьшими лептами а се буде для працюючих заохотою і жерелом додаючим сил в важкій праці.

ЖЕРТВУЙТЕ НА ПРИВАТНУ УКРАЇНСЬКУ ҐІМНАЗІЮ В ЗБАРАЖИ.

Щоби повести справу як слід завязавсь комітет зі Збаражчан, котрий буде збирати датки по цілій Америці так довго, як сего вимагати буде справа.

Датки просить ся тимчасом слати на руки П. Кирилюка, 615 Blickens Court, Scranton, Pa.

Справоздане Комітету подасть ся до публичної відомости так в американських як і галицьких часописях.

Хто перший?!

Петро Кирилюк, А. Бучак, Федір Довгань, Касян Багрій, Павло Лозінський.

(Американські часописи просить ся о передрук відозви).

„SWOBODA"
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
184 Hudson St.,
Published every Thursday at 184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by
The Little Russian Nat'l Union of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSZYN, Superintendent
Box 112, Elizabeth, N. J.
Адреса мешкання:
326 Rose Hill Place, ELIZABETH, N. J.

ANTH. CURKOWSKYJ. editor, 184 Hudson St., NEW YORK, N. Y.

K. KIRCZOW, manager, NEW YORK, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21 1906, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"
часопись для руського народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:
в Америці на 12 місяців $2.00
до стар. краю на 12 місяців $2.00
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (мони ордер). Money order то є карточка, котру дістанете від почтаря або аґента на експресовім офисі, пішліть нам бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес: „SVOBODA"
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи непригожі до друку нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся її звороту і не було залучено марок на зворот.

Велике торжество на далеких „вестах".

Котрий нарід твердо придержує ся свого рідного, тому і Бог помагає та подає йому нагоду від часу до часу скріпити свої сили, набрати снаги до дальшої, важкої праці.

Кажемо: до важкої праці, бо хотяй праця на релігійно-народнім поли не є заслугою але обовязком, то однак наш опущений руський народ так мало дбає про свою тутешню будучність, що кождого — і як чоловіка і як Русина болить серце, коли бачить, що значна часть нашого народа, а особливо з Угорщини, тут на землі свободи, в дійсности тратить зовсім волю, та стає рабом людий, котрих одинокою ціллю є використати народ так матеріяльно як і морально. І сей рак-болячка уже так глубоко вжер ся в мозок того народа, що він в засліпленю відтручує від себе усіх тих, що дійсно щиро до нього підходять, безкористно, з щирим серцем подають йому дошку ратунку.

Але — слава Богу — не весь угроруський народ ще думає в сей спосіб.

Такий сьвітлий виімок становить ґень далеко „на вестах" пригорща Русинів походячих з Угорщини: се Русини з Whiting, Ind. Вони вже знають, хто вони, чиї і яких батьків діти. До них „Екзекутивний Комітет" може і голосом „львовикающого" кричати, вони його не послухають, але йдуть крок за кроком в перед — до Істини.

І на сій дорозі найде ся усе щось такого, що покріпить сей народ, додасть йому нових сил.

І так як в старовину народ жидівський діставав своїх пророків так і Русини з Whiting стрічати муть своїх покровителів яких не забудуть до смерти від малої дитини до сідоглавого старика.

Именно 18-го с. м. прибуде до нас Іх Екселенція Митрополит Андрей Шептицький найвисша голова і власть цілої греко-католицької церкви. Прибуде до нас вертаючи з Евхаристичного конґресу а прямуючи на конвенцію нашої щирої і одинокої орґанізації Р. Н. Союза.

Прибуде до нас з нашим дорогим Батьком, з нашим правдивим провідником: з Преосьвященним Кир. Сотером.

Сльози радости плинуть нам з очий, коли згадаємо, що ми, бідні і убогі робітники аж протягом цілих трьох днів будемо витати помиж собою найбільших наших достойників. Вони прибудуть до нас посьвятити цминтар, котрий свого часу так був кроплений, що і згадувати стидно.

Програма нашого торжества менче більше така:

В суботу, 17-го вересня, о год. пів до 7-ої вечером принятє на желізнодорожній стації в Whiting після наших скромних сил. Вечером молебен, а по молебні Його Екселенція посьвятить прапор Брацтва П. Богородиці, ч. 184 Р. Н. Союза.

В неділю 18-го вересня торжественна Сл. Божа, відправлена нашими високими гістьми при сослуженю чотирох римо-католицьких епископів. По Сл. Божій виголосить Його Екселенція проповідь. По полудни специяльно винанятим треном поїде ся на цминтар, де буде торжественне посьвячене. Проповідь на цминтарі виголосить нам Преосьвященний Владика, Кир Сотер.

Такий то празник будемо мати 18-го с. м., такого то дня дозволить нам Господь діждатись.

Ми певні того, що не хибне ні одного Русина на тім торжестві, якого вже другий раз тут не діждемо ся.

Присутні братства, котрі, як знаємо, являть ся в числі 35 до 40 вимаперують „pleen parade" під проводом гусарів.

Прибудьте братя Русини всі і покажім, що хотяй скромно і може невідно, але щиро-сердечно будемо приймати наших Батьків. Покажім, що наша щирість і любов покриє се, на що нестане нам може сил по причині нашого убожества.

І ми певні, що Батьки наші видячи се, осудять нас після нашої любови і згадають колись може і про сї хвилини своєї подорожи, які провели поміж нами.

В. Б.

Проєкти на Конвенцію Р. Н. С. що до „Свободи" і її урядників.

В попереднім числі „Свободи" я подавав такі проєкти, щоби „Свободу" розширити і дати їй двох редакторів, як також, щоби на дальше видавати „Svobod-y" словеньску. В отсім ч. „Свободи" я подам насамперед один проєкт що до самої „Свободи," а потім говорити-му про тих урядників Р. Н. С., які мають зі „Свободою" стичність. Отже зачинаю:

Р. Н. Союз повинен мати свій дім.

Як звісно, Р. Н. С. мусить винаймати у чужинців льокалї (приміщення) так для „Свободи" як і для своєї головної канцелярії (офісу). Именно, за льокаль „Свободи" плачено доси 75 дол. ренту місячно, а за льокаль головної Канцелярії 25 дол., значить, на винаєм місця для „Свободи" і канцелярії мусів Р. Н. С. платити з своєї каси місячь в місячь 100 долярів. Будинок, котрий займає тепер „Свобода," се стара, тісна і невигідна рудера, положена у відносно біднїй і-брудній дільниці Ню Йорку; а так само льокаль головної Канцелярії Р. Н. С. є собі також дуже скромненький, бо містить ся в одній лише комнаті в досить старім вже домі. Но без взгляду на се, як там виглядають ті „діри," в котрих містять ся, так сказати-б, головні живчики Р. Н. С., а за них треба платити місячного ренту округлу сотку долярів. Я вже сказав попереднім разом, що на випадок побільшення „Свободи" треба буде пошукати для неї иншого льокалю і можна бути більше як певним, що тепер за 75 дол. місячно ніхто в Ню Йорку не дістане навіть такого льокалю, який „Свобода" має днесь. За який-такий льокаль і в відповіднїйшім місці Ню Йорку треба буде заплатити що найменше яких 125 долярів. Тай припустім, що новий льокаль „Свободи" буде справді коштувати місячно 125 дол., а головна Канцелярія тілько, що й тепер, значить 25 дол., то Р. Н. С. буде мати у своїх місячних розходах сталу рубрику на сам рент 150 долярів. Тих 150 дол. зробить в однім році тисяч 800 дол., а за 10 прим. років сама оплата ренту виносити-ме поважну суму, бо аж 18 тисяч долярів. Ну, і спитаюсь тепер, чи се є розумний бізнес?

Менї здаєть ся, що кождий здоровомислячий чоловік скаже, що такий бізнес є кепський і глупий, бо платити рент, коли хтось мігби мати свою власну хату, значить тільки, що тратити даремно гроші і взагалі нищити себе фінансово. І щоби се доказати, не треба мабуть много говорити. От возьмім примром двох наших людий. Один з них називає ся Іван Задорожний, а другий Іван Запоточний і вони оба постановили вже лишити ся раз на все в Америці. Так Іван Задорожний як і Іван Запоточний мають по тисячу долярів і за ті гроші могли-б вони побудовати або купити собі свої власні хати. Іван Задорожний однак замість постарати ся о свою хату, волить бути комірником у чужих і платить, припустім, річно 100 дол. ренту. Як він буде платити рік в рік по 100 дол. ренту, то за десять літ видасть він на сей рент тисяч долярів, но та хата, за котру він платив 100 дол. річного ренту, не буде, розуміє ся, його. І хочби сей Іван Задорожний платив рент за хату, в котрій він мешкає аж до своєї смерти, то однак та хата ніколи не стане ся його власностію. Се ясне, як на долоні.

Другий однак Іван себто Запоточний був мудрійший і він не так зробив. Именно, він замість платити, припустім, також 100 дол. ренту на рік, вибудовав собі за тих тисяч долярів свою власну хатчину. Як сей Іван Запоточний перенїс ся до своєї хати, то кождий знає, що йому рент вже відпав, бо прецінь за свою хату ренту ніхто не платить. Воно є правда, що замість ренту мусить Запоточний платити податок від хати і від часу до часу де-що коло неї поновляти. І припустивши, що за 10 років податок і репарації коло хати будуть коштувати Запоточного 300 долярів, то воно вийде йому так: Як сей Іван Запоточний буде мешкати у своїй хаті через 13 літ, то ся хата вже йому виплатилась, бо-ж він не потребував через той час платити ренту за чужу хату. Коли-б Іван Запоточний не був постарав ся о свою хату, тільки платив по 100 долярів ренту на рік, то по 10 роках він був би не мав ні тих гроший (тисяч дол.), нї хати, так само, як Іван Задорожний. Через те-ж, що він набув собі власну хату, то він видав справді тисяч долярів, но та хата відробила йому за 13 літ сей видаток і по 13-тьох роках вона вже так як би нїчого його не коштувала. Що більше, та хата Запоточного представляє собою завсігди якусь вартість і він мігби кождої хвилї її продати і то нераз за більші навіть гроші, нїж вона його самого коштувала.

Розповівши ось так про Івана Задорожного і Івана Запоточного, я спитаюсь тепер Вас, шановні читачі, котрий з тих двох Іванів був ліпшим бізнесменом, чи Іван Задорожний чи Іван Запоточний? Я думаю, що кождий з читачів буде сеї думки, що Іван Запоточний розумів ся ліпше на бізнесі, як Іван Задорожний, бо перший Іван заплатив вправді за хату, но по 13-тьох роках йому ті гроші вернулись і він має хату свою, а другий Іван платив і платив на рент, але вкінци він таки за свої гроші нічого не має. — Те, що я розказав про тих двох Іванів, можна застосувати, змінивши лиш висоту суми, і до Р. Н. Союза. Як тамті Івани, так і Р. Н. Союз не має своєї хати себто льокалю для „Свободи" і своєї головної канцелярії. Такий льокаль може Р. Н. С. або наймати так, як наймав собі хату Іван Задорожний, або він може собі льокаль купити, як купив собі хату Іван Запоточний. Коли Р. Н. С. буде наймати собі хату, то він кидати-ме по просту річ-річно тисячі долярів в болото і остаточно вийде так на бізнесі як Іван Задорожний. А як Р. Н. С. купить собі хату, то він заплатить вправді за неї, але та плата не буде даремна, бо Р. Н. С. мати-ме свій власний дім і з часом видаток на дім вернеть ся до його каси з сего ренту, який би Р. Н. С. мусів платити за винаєм чужого дому. Зрештою сей дім, що його купив би Р. Н. С., буде мати все свою вартість і в разі потреби можна б його продати може й навіть за ліпші гроші, ніж він коштував. Та як би воно там впрочім і не було, а я думаю, що кождий Союзовець повинен бути абсолютно за тим, аби Р. Н. С., не маючи своєї хати, зробив так, як Іван Запоточний, значить, щоби хату купив, а не так, як Іван Задорожний, котрий, не купивши хати, платив вічно рент і остаточно за свої гроші нічого не мав.

Належить менї тут ще й се піднести, що в тім взглядї можуть нам послужити добрим приміром самі Американці. Ми знаємо именно, що кождий сяк-так грошевитий Американець волїє 10 разів скорше вложити свої гроші в доми або землю, ніж держати їх по банках на малім проценті, тому, бо дім, площа під ним або й сама гола земля йде нераз дуже скоро в гору і гріш вложений в реальність приносить взагалї більший зиск, як сей процент, котрий дають тутешні банки. Конець кінцем, щоби не розводити ся занадто довго і широко, я поставлю від себе такий внесок: <u>Сьвітла Конвенція Р. Н. С. зволить ухвалити купити дім, в котрім містилиб ся льокалї „Свободи" і головної канцелярії Р. Н. Союза</u> — і се мій четвертий проєкт. А як перевести сю ухвалу в житє, то розуміє ся, не інакше, а тільки в сей спосіб, що Конвенція вибере комісію з кількох людей і та комісія займеть ся цілою справою. Про се, в котрім місті повинен би находити ся сей дім, можна б много дебатувати; но я залишу радше сю річ, бо знаю, що вона досить драстична. — Отсе що до купна дому Р. Н. Союзом; а мотивував я сю справу довше, бо вона, будучи дуже важною, вповні на се заслугує.

Уряд директора друкарні треба снасувати.

Подавши оттак найважнїйші проєкти що до самої „Свободи" я уважаю за відповідне сказати ще й кілька слів про деяких її урядників. Тому, що ті стрічки пишу я, директор друкарні, то сю гідність висуваю на перший огонь. Отже так: Послідна Конвенція, ухвалившн купити „Свободу" на власність Р. Н. Союза, пішла за приміром деяких других орґанізацій і поставила при тій „Свободі" одного нового урядника, котрого назвала директором друкарні. Сего директора назначила послідна Конвенція Р. Н. С. на те, аби він мав загальний нагляд над „Свободою" і її діловодством, но яких ясніщих і близше означених прав і обовязків та Конвенція для директора не ухвалила так, що на ділі сей новий урядник мусів бути радше якимсь титулярним урядником, а не урядником дійсним.

Само собою розуміє ся, що тут не місце менї говорити, як я серед даних обставин уряд директора справував, бо се належати ме радше до мого конвенційного справоздання. Що я хочу тут учинити, то висказати зовсім отверто свою думку, чи уряд директора друкарні в Р. Н. Союзі є потрібний, чи непотрібний. І думка моя в тім згляді є така: Занимаючи, панове Союзовці, сей уряд директора друкарні через два роки, я на підставі свого власного досьвіду заявляю, що такого уряду в Р. Н. Союзі не потреба. Директор друкарні не є прецінь редактором „Свободи", бо редактора „Свобода" має. Директор друкарні не може бути настоятелем редактора, бо редактор мусить чейже бути розумний чоловік, який не повинен, потребувати над собою наставника. Так само директор друкарні не є контролором діловодства „Свободи", бо сей уряд сповняє осібна контрольна комісія, яка переглядає її діловодні книги так точно, що й один цент не вимкнеть ся з під її уваги. Рівнож не є директор друкарні настоятелем над складачами „Свободи", бо таким настоятелем може бути лише фаховий, старший складач. Ані не є сей директор наставником над машинами „Свободи", бо по перше машини якогось специяльного наставника не потребують, а по друге, ті машини не вибють скорше „Свободи", як бють тепер, хоч би поставлено над ними не одного але аж 100 директорів. Ну, а коли сей директор друкарні не є ні одним з тих чинників, які я що йно

вичислив, лише є він якоюсь прищіпкою в уряді Р. Н. Союза, то ліпше знести сей уряд. І власне щоби Сьвітла Конвенція скасувала уряд директора — є се мій пятий проєкт. — Коли-ж уряд директора друкарні мав би остаточно лишитись, то Конвенція мусить дати йому точні права і обовязки, аби він знав, яка його робота.

Но хочу тут звернути ще увагу на одну річ, про котру дехто мігби мати мильне переконанє. Іменно, мені здаєть ся, що деякі члени Р. Н. С. думають, немов би я яко директор друкарні був якимось „босом" редактора Свободи, і кермував ним так, що він мусів писати або поміщати у „Свободі" лиш се, що я йому казав або що я хотів, аби було поміщене. На се отже я заявляю оттут публично, що через два роки мого директорського уряду редактор „Свободи" мав зовсім вільну руку і він міг писати або поміщати у „Свободі" всьо, що лиш хотів або що уважав за відповідне. Одно лише обмеженє яке міг мати редактор „Свободи" взагалі було таке, щоби в „Свободі" не чіпати і не воювати проти віри і церкви, котру ісповідує і до котрої належить загал членів Р. Н. С. Се обмеженє було так природне, що його не можна взагалі уважати обмеженєм. Впрочім редактор ніколи навіть не зраджував сего, аби він мав охоту виступати проти віри, тим-то й се обмеженє не мало в практиці жадного пристосованя. Та як там воно остаточно й не було, а я ще раз повтаряю, що такого урядника, як директор друкарні в Р. Н. Союзі без близше означених прав і обовязків не потреба. — Отсе уважав я за відповідне сказати що до сего „чина", котрий я мав честь занимати через два роки. Но йду дальше.

Як буде двох редакторів, то менаджер „Свободи" не конче потрібний

Коли остатна Конвенція Р. Н. С. перебрала „Свободу" на власність орґанізації, то розумієть ся треба було поставити якогось платного чоловіка, котрий заряджував би матеріяльною, так сказати-б, стороною сеї „Свободи". Сей новий урядник називаєть ся менаджером, по нашому діловодчиком. Такого осібного урядника при „Свободі" мусіла остатна Конвенція постановити тому, бо жаден инший урядник Р. Н. С., маючи свій власний обсяг ділання, не міг-би, розумієть ся заряджувати тим бізнесом, що його має „Свобода". А так само і редактор „Свободи" не міг бути заразом і її менаджером задля тої причини, бо редакторська праця забирає звичайно тілько часу, що на якусь иншу хоч би навіть не тяжку працю редактор часу мати не може.

Коли однак „Свобода" буде мати двох редакторів, то тоді її менаджерство не буде представляти сеї трудности, яку воно представлє тепер, коли при „Свободі" є лиш один редактор. Іменно, я думаю, що ті два редактори могли-б так поділити собі час, що по при свої редакторські занятя були-б вони в силі провадити також і книги діловодства „Свободи". Зрештою, технічну, що так скажу, сторону діловодства „Свободи", як замовляти від часу до часу деякі потрібні річи до друкарні, або укладати ціну за оголошеня і взагалі ті роботи, які приходять до „Свободи" і т. п. міг би дуже добре вести сам настоятель над складачами „Свободи" (foreman) тим більше, що він в тім згляді фаховець. Зовсім природно, що коли б редактори мали під собою також заряд маєтку „Свободи", то вони мусіли б бути поставлені під заруку — бонди, котрих висоту назначила б, розумієть ся, сама Конвенція і вони відповідали б особисто за всякі можливі „неправильности", які могли б вийти з їх урядованя. Конець-кінців, не хотячи много говорити, я піддаю під розвагу панів делеґатів такий проєкт, аби уряд менаджера „Свободи" знести, розумієть ся, під тим услівєм, коли „Свобода" буде мати двох редакторів — і се є мій шестий проєкт.

Духовний Управитель Р. Н. С. повинен дійсно духовно управляти.

Як звісно, від кількох вже літ істнує в Р. Н. Союзі уряд духовного Управителя чи там духовного Отця. Безперечно, що уряд сей є дуже красний і високий, бо духовний Отець, як сама вже назва вказує, має бути духовним проводирем, пастирем (хоч не в значіню парохіяльного пастиря) душ сего 15-тисячного стада, яке гуртуєть ся в Р. Н. Союзі. До тепер однак, з жалем треба сказати, з сего морального уряду члени Р. Н. С. або не мали ніякого морального хісна або мали хосен лише дуже малий. На мою думку так воно бути не повинно. Коли духовний Отець має після статутів Союза старатись о моральне добро членів Союза, то найже він справді о се добро стараєть ся; в противнім разі я зовсім не бачу причини, длячого-б сей уряд мав взагалі істнувати, коли він є лише шумним вправді, но пустим титулом від паради.

Но уважаю тут своєю повинностію застерегти ся, що я, говорячи про обовязок духовного Отця, не маю на думці теперішнього духовного Управителя Р. Н. С. Ні, панове Союзовці, теперішний Отець духовний трудив ся і потерпів за два роки свого духовного управительства для добра нашої Церкви може й більше, як всі инші сьвященики разом взяті і я, кажу се щиро, чолом перед ним. Впрочім, хоч би він і хотів був свій уряд ліпше виповняти, то у него через иньші занятя на се не було по просту часу і я єсьм далекий від сего, щоби його осуджувати — повтаряю ще раз. Но по тім маленкім „екскюз" вертаюсь до самої річи. Як сказано, духовний Отець має старатись о моральне добро Союзовців і спосіб, в який він о се добро повинен старатись, є на мою думку такий: Коли „Свобода" буде побільшена о 4 сторони, то нехай духовний Отець зарезервує собі як не одну цілу сторону, то бодай дві широкі шпальти і нехай що тижня поміщують ся там якісь духовні статі. Ті статі можуть бути ріжного змісту і се залежати повинно від пастирського змислу самого духовного Управителя. В кождім разі ті духовні науки не повинні бути лише „казанями", в котрих страшить ся читачів пеклом або обіцюєть ся їм царство небесне, і в котрих наводять ся нераз цілі тропарі або кондаки з Ізборника... І хоч би остаточно прийшло ся такому духовному Отцеви заплатити де-що за його працю, то сему ніхто не повинен би противитись тому, бо де як де, а в Америці нема нічого за дармо. Щоби-ж духовним Отцем був справді чоловік, який міг би і умів би сповняти свою задачу, я гадаю, що ставленє кандидата чи кандидатів на такого Отця повинно бути привілеєм самого нашого Преосьвященого Владики, котрий ліпше ніж хто другий знає своїх сьвящеників. Но будь, там як будь, а духовний Управитель мусить лишитись, но він повинен справді духовно управляти.

Хочу ще зазначити, що я тут говорю про духовного Отця не для того, наче б він був урядником „Свободи", а говорю лише тому, бо духовний Отець може сповняти свою задачу себто провадити морально членів Р. Н. С. тільки через „Свободу"; отже має він коли не безпосередно то бодай посередно певну стичність і обовязок зглядом „Свободи".

* * *

От такі думки і проєкти уважав я за відповідне подати під увагу шан. Союзовців чи радше пп. делеґатів, які зберуть ся за кілька днів на Конвенцію Р. Н. С. в Клівленд, О. І не маю я в тих своїх проєктах нічого иншого на цїли, як тільки піднесенє морального і матеріяльного добра самої орґанізації... Бо коли перейдуть ті мої проєкти в житє, коли орґан Р. Н. С. „Свобода" станеть ся справді красшою і ліпшою, то було вона дуже доброю реклямою адвертайсментом для Р. Н. Союза тай остаточно він на тім лише зискає, бо-ж днесь прецінь горнуть ся люде скорше до такої орґанізації, в котрій побіч матеріяльної помочи находять вони також здорову і обильну духову поживу. Тим то я маю сильну надію, що пп. делеґати, яко люде сьвітлі і розумні, возьмуть ті мої проєкти справді під розвагу і піднесуть „Свободу," душу своєї орґанізації, на такий степень, що нею гордитись буде кождий Русин в Америці. Ну, і дай се Боже, аби воно так сталось.

о. П. Понятишин,
директор друкарні.

Посьвяченє гр. кат. духовного семинара і сирітського дому.

По причині зміни пляну відїзду з Канади Іх Екселенції Митрополита Кир Андрея, посьвяченє угольного каменя під Семинар і Сирітський Дім відбуде ся дня 28-го Септембра (перед посьвяченєм Катедри). Виїзд до Вірджінії з Филядельфії у второк о год 1-ій по пол. з двірця Broad Street Station.

Хто хоче взяти участь, сьвященик чи сьвітський, нехай зголосить ся завчасу до Епископскої Канцелярії в Філядельфії.

Під розвагу всім Русинам а передовсім інтересованим в Ruthenian Exchange Co.

Як вже Шанов. читачам „Свободи" звістно з днем 1. вересня перестала істнувати фірма „Ruthenian Exchange Co.", одинока наша руська інституція того рода.

Многі Русини, котрі через кілька літ користали з чесної і совістної услуги повисше згаданої фірми, зістали нараз позбавлені всего того, що їм ся інституція давала. В виду сего заходить обава, що много бувших костумерів „R. E. Co." може попасти в шпони несовістних людий, котрі не перебираючи в средствах визискують і здирають свої жертви, а дуже часто навіть утїкають без слїду заграбавши тяжко запрацьований гріш бідного робітника. Дуже много таких випадків в Америці і про се знають добре ті, що пережили тут бодай кілька літ. До когож отже мають ся звернути американські Русини? Над тим я й продумав і уважаю сьвятим своїм обовязком супротив бувших моїх костумерів, горячо поручити їм певну і совістну інституцію, котра дає повну ґваранцію, що зложений в ній гріш не може пропасти, а кожда повірена справа буде совістно і чесно полагоджена. Одинокою такою інституцією є Европейский банк (**Bank of Europe**) First Ave., Cor. 74th St. N. Y. (читай оголошенє на стороні 5-ій), перший стейтовий банк під контролею держави заложений спеціяльно для охорони еміґрантів.

Капітал, надвижка, порука акціонерів того банку виносить чверть міліона долярів. Европейский банк стоїть в безпосередній злуці з Банком „Богемія" в Празі, з Центральним банком ч. щадниць у Празі враз зі своїми філіями у Відни, Львові, Кракові, Чернівцях, Берні і Триєсті. Загальний оборот повисше згаданого банку виносив в 1909 р. шість тисяч триста сорок міліонів корон. Єго акціонерами є 1233 австрійских банків між котрими знаходять ся всі більші руські банки і фінансові інституції як: Товариство взаїмного кредиту „Днѣстеръ" у Львові, Краєвий Союз кредитовий у Львові, Союз руских хліборобских спілок на Буковині „Селяньска Каса" в Чернівцях, Лемківский банк в Новім Санчи; Кредитное Общество „Самопомощь" в Станиславові і много иньших.

Те все промовляє лише за тим, що Bank of Europe є найліпшим і найпевнійшим банком в Америці, котрий з чистою совістію і спокійно можу як найгорячійше поручити всім, а передовсім своїм бувшим костумерам.

Всїх, що суть єще в посіданю моїх money order-ів і мали замір посилати гроші через руску фірму прошу від тепер посилати впрост на адр.: Bank of Europe, **First Ave., Cor. 74th Str., N. Y.** Замешкалі в Ню Йорку можуть лично приходити в годинах урядових що дня від 9—3 а понадто в понеділок, четвер і суботу також від 7—9 вечером.

Говоріть і пишіть лише по руськи.

Константин Кирчів.

СПРАВИ Р. Н. СОЮЗА.

Покровитель і почетний член Р. Н. Союза.

Іх Преосьвященство Стефан Сотер Ортинский, перший руський епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балоґ, 712 Carson St. S. S. Pittsburg, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Федор Гут Кульчицкий, Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.
Анд. Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Чегін, Cleveland, O

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chestnut St. Yonkers, N. Y.
Василь Гринко, 439 N. 6th Ave., Scranton, Pa.
Михайло Бабій, Box 1464 Olyphant, Pa. Lack Co.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин, Box 112, Elizabeth, N. J.

Адреса мешканя:
326 Rose Hill Place, Elizabeth, N. J.

Редактор:
Антін Цурковський, 184 Hudson St. New York, N. Y.

Менаджер друкарні:
Ж. Кирчів, 84 Hudson St., New York, N. Y.

Головний організатор:
Мих. Беля, 56 Hamilton St., Holyoke, Mass

Головна Канцелярія Р. Н. Союза знаходить ся під числом 123 Sussex St., Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Руский Народний Союз" — принимає членів до 45 літ житя

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1000.00.

В разі смерти члена кляси „Б" половину посмертного $500.00

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.

Посмертне за діти від $15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий, ніг або рук $1000.00.

б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єслі отець родини в шпиталі божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписати ся також до братства, яке належить до Союза.

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ".

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціяльної тарифи, яку інтересовані дістануть на жадане листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за кождий раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: мітинґи брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза поміщає ся безплатно один раз в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союза".

ОГОЛОШЕНЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛЇВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центів від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменче 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і иньші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошене адреси 25 центів.

2) Належитість за всяке оголошене мусить бути прислана з гори та в цїлости. В противнім разї оголошене безуслівно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками

3) Кожде оголошене мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміщене. Оголошень телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакція не приймає ніякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошене несовісної фірми; кромі сего редакція доложить всїх старань, щоб ошуста потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошене, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошене.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає ніяких поквітовань.

До всїх Вп. Секретарів і Орґанізаторів Відділів Р. Н. Союза.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не присилали декляраций без виповненя сьвідоцтва лікарського, яке находить ся на другій стороні декляраций, позаяк такі не будуть приняті. Члени понад 43 літ, мають предложити метрику або який инший доказ свого віку.

Рівнож при виповнюваню декляраций просимо на те уважати, щоби на деклярації було подано на яке посмертне член хоче належати перечеркненем слова **ціле** або **половину** посмертне (ого), кілько має він і його жена літ, імя жени або якого иньшого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив якої єсть віри. Не вистарчає сказати, що член єсть Русин або рускої віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на деклярації пером знак хреста, уміючий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах деклярації.

Місячні справозданя т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів прошу виповнювати і присилати враз з деклярациями і розметом.

Від Головного Уряду Р. Народного Союза в Америці.

Рух в відділах Р. Н. Союза.

TAYLOR, PA. бр. сьв. Кирила і Мет. від. 260 подає до відомости усім членам, щоби явили ся на мітинґ дня 18-го вересня. На сїм мітинґу буде укладати ся брацкий статут. Початок о 3. годині по полудни у домі п. Якуба Тремко. Член неявивший ся заплатить 25 ц. а урядник і дол. кари. — М. Гриців секр.

BROOKLYN, N. Y. „Тов. Днїстер" від. 220. подає до відома, що річний мітинґ відбуде ся 16-го Вересня 1910 о год. 8-ій веч. Кождий член мусить явити ся на означений час до Victoria Hall 1114 Manhattan Ave. — Ів. Жуковский пр., Ів. Зазуляк сек., Петро Олексів кас.

PORT BOWKLEY, PA. Бр. сьв. Йоана Кр., від. 223. повідомляє своїх членів, що дня 18. Вересня т. є. в недїлю відбуде ся квартальний мітинґ в цер. гали. Неявивший ся член платить 50 ц. а урядник і дол. кари — Іван Каршен пр., М. Бабей секр.

PORT JERVIS, N. J. бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 198 подає до загальної відомости, що на квартальнім мітинґу, дня 21. серпня зістав вибраний новий уряд: Дан. Потятинський пр., Николай Ковалець з. пр., Й. Каспер кас., Ілія Шевчук з кас., Михаїл Варон секр, Діон. Козак з секр., надзир. хорих: Дм. Гнатейко і Стефан Яремко. Теод. Ванько двер. конт. книг: Михаїл Косонога і Мирон Ванько, колектори: Мих. Кухтяк і Ілія Піддубчишин. — Гр. Заборский секр.

NEW YORK, N. Y. Товариство „Просьвіта", від. 204 подає до відомости, що місячний мітинґ відбуде ся дня 17-го Вересня с. р. під ч. 46 Ave A. Просить ся всіх явитись, понеже є дуже важна справа до полагодженя. Сим подаємо до відомости, що теперішна адреса секретаря звучить: Іван Матейко, 96 Ave. A. New York, N. Y.

Пошукуваня осіб

(Оголошене в сїй рубрицї коштує по 2 цнт. від слова).

— Я Василь Скородиньский, замешкалий на Sagon (Hickory Ridge) в околици Шамокін, Па. походжу з Галичини, повіту Кросно, село Ольховець, пошукую свого вітця Михайла Скородиньского, котрий прибув до Америки перед 18 літами, а 6 літ як не знати де подів ся і не дає ніякої чутки.

Василь Скородиньский,
Hickory Ridge,
37-38 Shamokin, Pa.

Іспитован. дякоучитель

36-37 пошукує посади.

Вміє провадити і учити нотний хор, уладжувати театральні представленя та вести науку в школї. Зголошеня до „Свободи."

Книжки

які можна дістати в складі книжок „Свободи":

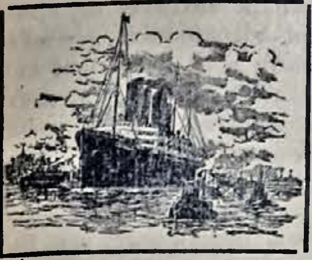

Григорий
Кунашевський
РУСЬКА
КОРАБЕЛЬНА АҐЕНЦІЯ

Американське Нотаріяльне Бюро

179 East 3rd Street, New York, N. Y.
між евнею А і B. Телефон: 887 Orchard

Дешева продажа шифкарт до і із Европи, продажа білетів желїзнодорожних і виміна гроший.

Споряджає акта нотаріяльні і залагоджує всякі справи спадкові і військові в старім краю.

Асекурує від огня і на житє. Вирабляє горожанські папери (Citizen papers).

Порада правна даром!

Хто хотїзби дістати ближші поясненя, нехай звернесь листовно на повисшу адресу.

„ДУШПАСТИРЬ“ е се прекрасна, щиро-руська церковно-народна ґазета.

Вона виходить у Філядельфії кождого місяця і подає красні духовні науки, ріжні річи релїґійно-морального змісту та відомости зі сьвіта. В Душпастир-і печатають ся важні для всїх оголошеня гр. кат. Епископскоï канцеляриї. Є там красні образки (ілюстрациї) Сьвятих і описи їх житя. Не брак там навіть веселих і здорових жартів.

„ДУШПАСТИРЬ“ коштує на цїлий рік так в Америцї як і в старім краю дуже мало, бо лише 1 дол. 20 центів.

Гроші на „Душпастиря“ треба посилати почтовим переказом (money-order-ом) на адресу:

Rev. Zachary Orun, 821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Сей великий ґрафофон можете купити за готівку або на сплату.

Сей ґрафофон є найцїннійшим з усїх попередно продаваних, є уміщений в гарній магоневій скриночцї величини 12 квадр. цалів в поверхнї а 6 цалїв високости, має оздібну трубу 16 цалїв в пересїку і сильний мотор. Підойма від шпильки є лискуча і нїкльована як також апарат до передаваня голосу. 10-цалевий рухомий кружок на рекорди має нїкльові береги. Грає все.

За готівку $20.00 з 5-ма 10-цалевими подвійними рекордами, до вибору.

На сплату $22.00 з 3-ма 10-цалев. подвійними рекордами, до вибору. При купнї жадаесь 12 долярів, а решта по 2 дол. місячно. 5 міс. на сплату.

З понизшого списку можете собі вибрати числа рекордів.

Сї русько-українські рекорди суть спроваджені з Галичини, грають з обох боків і коштують всего 65 центів.

3244	„У гаю, гай", сьпівав М. Лоб. Cross Полька — військ. муз.	3242	„Ой у поли три керниченьки". Сиґналовий марш — оркестра.
3221	„Зелена рута", „Ой за гаєм". Рах, цях, цях — полька орх.	3240	„Ой під гаєм зелененьким". Ковачок, руський танець.
3243	„Хусточко-ж моя", сьпів. Л. Легінка — гуцул. танець.	3223	„Ой не забудь", сьпів. Григ. Полька-мазурка — оркестра.
3233	„Вилетіли орли", сьп. Грегор. Краковяк — військова музика.	3079	„Народив ся Христос" (дует) „Спокійна ніч, ніч сьвята".
433	„Гей на горі, там женцї жнуть" „Дівча в сїнех стояло".	434	„Козаченько куда йдеш". „Змарнів я".
435	„Стоїть явір". „Ой місяцю".	436	„Гей же до чарки", акад. хор. „Над Прутом".
437	Арменський вальц Експертатинський вальц.	762	Домашна полька — гармонія. Американський танець.

Пишіть до нас по катальоґи граючих машин, машин до шитя, бритов, гармоній і музичних інструментів.

GLOBE RECORD & SUPPLY CO., 129 7th St., New York.

Для Церков

виконує всякі роботи з обсягу різбарства і позолотарства як:

Іконостаси, вївтарі, кивоти і ин.

бувший управитель різбарскої і позолотарскої робітнї в Товаристві для розвою рускої штуки у Львові.

Іван Луговяк,
c/o German Savings & D. Bank
S. S. Pittsburg, Pa.

ДАРОМ вилїчите себе самі!

Ліки „Galen“ вилїчили тисячі людий, вони вилїчать і Вас. Пощо платити великанські суми гроший за лїченє наколи Ви можете вилїчити себе самі і таньо. Пришлїть свою точну адресу, імя і прозвиско і пишіть який нумер з 10 ліків Ви хочете, а ми Вам зараз вишлемо одну прібку даром. **Rumatina** лїчить ревматизм, невральґію. **Pepsola** лїчить болїзни жолудка і т. п. внутрішні недуги. **Fortola**, патентований лїк для нервозних, ослаблених та утративших полові сили. **Sanquinola** вилїчує лихорадку, малокровність і др. **Asmola** лїчить зі знаменитим успіхом всї грудні болїзни, як чахотку, астму і хронїчний кашель. **Virola** лїчить трипер, виливи і т. п. **Hemora** вилїчить в короткім часї гемороїди і затроєнє крови. **Merpota** цїлковито лїчить сифіліс і рани по тїлї. **Pelocresce** являє ся хорошим лїком проти випаданя волося і болю голови. **Profilacta** вилїчує в короткім часї всї жіночі недуги. Пишіть до

GALEN CHEMICAL CO., 2121 Broadway, New York City.

Земля на продаж!

В Явірнику руськім, почта Улюч, Галичина, єсть зараз до розпродажи більшими парцелями або поодинокими морґами двірський обшар (т. з. мурований двір) враз з лїсами і будинками. Своя цегольня в місци, тартак в сусїдстві, легко будовати ся, а також вже готовий менший фільварок (50 морґів поля з луками) враз з мешканєм і господарськими будинками. Церква і школа з викладовим язиком руським під боком. Грунт дуже урожайний і легкий до управи. Цїна морґа від 400 до 1000 корон, тягарів ніяких. Відомість в Заряді маєтку на місци або у о. Т. Савойки, пароха в Селисках п. Динів.

ДАРОМ!

Дамо Вам сю прекрасну срібно звучну $10 долярову Hohner-а імпортовану гармонію зовсїм ДАРОМ, єсли поручите наш тютюн Вашим приятелям. Се є правдивий **першорядний інструмент**, за котрий Ви мусїлиб заплатити в склепі $10.00. — Не числимо Вам за него ані цента. — Ми пішлемо Вам деякі з наших тютюнів як **Російский, Австрійский, Турецкий і Босняньский** на папіроси і до файки, всего **вартости $6.00**. Ви можете їх легко продати Вашим приятелям, позаяк сї тютюни мають сьвітову славу; **їх-же Европейцї дуже люблять**. В сей спосіб поможете нам розголосити наші Тютюни. 36-39

В тім сам'м пакунку з тютюном пішлемо Вам сю **милозвучну Гармонію**. За тютюн числимо Вам всего $6.00. Пішлїть нам лиш 50 цент. почтовими марками враз з Вашим замовленем, а решту $5.50 заплатїть на офісї експресовім, де можете також оглянути **Тютюн і Гармонію**.

Єслиж пришлете цїлу належитість $6.00 враз з замовленем, то ми пішлемо Вам ще як **осібний дарунок гарне фонтенове перо**. Дамо Вам все, що обіцюємо, або звернемо гроші. Ми єсьмо вірогідні, тому не відкладайте з замовленем, а дістанете **сю срібнозвучну гармонію даром**.

European Tobacco Co., 33 Leonard Str., Dep. 52, New York.

ДАРОМ револьвери, бритви, біжутериї і и.
Небувала доси так дешева нагода!

Щоби чим скорще випродати наш великий запас славних американських годинок, ми постановили давати **ДАРОМ**, через 30 днїв, до кождої годинки: 1 гарний 5-доляровий полїрований сталевий **револьвер** на 7 стрілїв, 1 загально знану 2 долярову **бритву Котлера**, 1 першорядної якости подвійний **голярський пасок** вартости 1 дол., 1 подвійно золочений **ланцушок з дармовисом** (50 цнт), 1 пару **шпинок до маншетів** (50 цнт), 1 елеґантну **шпильку** (25 ц), 1 ґарнітур з 4 шпинок до ковнїрцїв (10 ц.). **Всї** ті так ужиточні презенти, вартосри ($9.35), посилаємо **даром** з кождою замовленою годинкою, мужеською або жіночою. Ся годинка має знаменитий викладаний каменями осередок, **ґарантований на 20 літ**, накручуєсь автоматично, має найновійші удосконаленя, іде докладно. Окладки подвійно золочені правдивим золотом і гарно ґравіровані. Хотяй ся годинка є вартости $15.30, ми вишлемо її кождому на **C. O. D.** (за післяплатою) за **$5.95** з правом **вільного оглянення її**. Єсли будете з неї вдоволені, заплатїть аґентови $5.95 і за пересилку а годинка і всї дарунки будуть Ваші. Інакше не платїть, а аґент зверне товар на наш кошт. Се Вас нїчо не коштує побачити. Наші річи мають покуп, і ми радо беремо на себе ризико. Сли пришлете **$5.95** з замовленем ми оплатимо пересилку і дамо Вам ще **камінь до остреня бритви** вартости 1 дол. Повір! Дамо Вам **одну годинку і всї дарунки**, сли замовите 6 годинок відразу за $35.70. Скажіть яку хочете годинку, мужеську чи жїночу. Памятайте, що замавляти можна лиш до 30 днїв. Пишіть днесь!

CARROLL CUTLER & CO., 355 Manhattan Bldg., Chicago, Ill.

Найновійша імпорт. граюча машина фоноґраф даром!

Сю машину отримає даром кождий хто замовить нашого російского тютюну за $6.00. Не вимагаємо від Вас нїчого більше, лишень, щоби Ви при кождій нагоді поручували наш тютюн і нашу фірму своїм приятелям і знакомим.

Сей імпортований фоноґраф є зроблений з **найлїпшого металю**, заосмотрений великою **нїклевою трубою** і віддає чисті, виразні і сильні звуки. Посїдаючи наш фоноґраф, можете в кождій хвили урядити у власній хатї музичний концерт. Вистарчить лиш накрутити машину і наложити рекорд, а почуєте найкрасші пісні народні, робітничі, весїльні, винятки з опер і оперет, музику на поодиноких і зложених інструментах, а також орхестр військових. Слухаючи се, не лиш Вам і цїлій Вашій Родинї мило перейде час, але розвеселите також своїх приятелїв і сусїдів. (34—37)

Наш фоноґраф є одним з найлїпших, які суть під сю пору знані. За такий фоноґраф Ви мусїли би заплатити **в кождім шторі найменше $12.00. Ми даємо Вам сей фоноґраф цїлком даром.** Пришлїть нам 50 центів задатку (марками), а ми пішлемо Вам найлїпший російський тютюн вартости $6.00 і сей правдивий імпортований фоноґраф враз з рекордами і поясненями ужитя. По оглянeню в експресовім офісї доплатите решту $5.50. В хатї можете випробувати наш фоноґраф і переконати ся о його вартости, а еслиби Ви не були вдоволені, можете звернути нам тютюн і фоноґраф, а ми **відошлемо Вам всї вплачені гроші.**

Повисше предложенє є ясне і зрозуміле і нема в нім нїякого ризика або втрати. Користайте з нагоди сейчас, а побачите, що будете вдоволені.

RUSSIAN TOBACCO COMPANY
132 Nassau St., Dep. 8, New York, N. Y.

Одинока взірцево уряджена

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“

затрудняє добре вишколений друкарський персональ, посїдає найновійші машини, як тоже ріжнородні гарні черенки і прикраси.

Виконує

всякі друкарські роботи

точно, гарно і по низьких цїнах.

Впов. Родимцї, як тоже Відділи і члени Р. Н. Союза повинні з всякими друкарськими роботами удавати ся лише до своєї друкарнї „Свободи.“ — Адрес:

184 Hudson Street, New York, N. Y.

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА „РИЗНИЦЯ“
під покровом сьв. Арх. Михаїла.
„RYZNYCIA“, 114 Chestnut Street, SHENANDOAH, PA.

Має склад і виріб річей церковних як:

Фелони чорні від ....$30—65.00
Ризи сьвітлі від.......... $35, 40, 55, 60, 80 і висше
Стихарі від.................... $6.00 „
Ручники, илитони, хоругви з образами від $30.00 і в.
Чапі від................ $20, 35, 40, 50 і висше
Ліхтарі, Служебники, Евангелія від $20, 45, 55, 60 і 80.00 дол.
Цьвіти на престол і до сьвічок по ріжній цїнї.

Приймає ся замовленя на нові річи і до направи старі ризи.

ВИРОБЛЯЄ СЯ ВІДЗНАКИ БРАТСКІ, ПАСИ і проче.

Сьвітло церковне:

СЬВІЧКИ ВОСКОВІ (декоровані) з образками по 26 цнт. за фунт, 1 на фунт, 2 на ф., 3 на ф., 4 на ф., 6 на ф., 8 на ф. і 14 на фунт.
Сьвічки воскові ручно декоровані 50 цнт. за фунт, 2 на ф., 4 на ф., 6 на ф. і 8 на фунт.
Тройцї ручно декоров. 5, 6.50, 7, 9.50 д. | Угля до кадильницї . . . . . 28 цнт.
Пачка (120) запалячів . . . 24 цнт. | Олива ґальов . . . . 1.10 дол.
Сьвічки воскові до надставлюваня 3 на фунт 22 цт.
„ „ 4 на ф. і 6 на фунт.......... 22 „
Офірки воскові 16 на ф. і 18 на фунт .... 22 „
Сьвічки стеаринові.............................. 16 „
„ „ 4 на ф., кручені 4 на ф., 6 на ф. і 1 на фунт.
Сьвічки на престол (extra) 37 цт. за фунт, воскові жовті 1 на ф. і 6 на фунт 30 цнт.

Кадило 50 і 55 цнт. за фунт.

TURKEY RED

CIGARETTES

виробляють ся з найчистїйшого турецького тютюну і визначають ся знаменитим запахом, який находить ся лиш в циґаретах найлїпшого рода.

Купіть пачку ще нинї

Спробуйте лиш одну пачку, а певно нїколи несхочете курити иньших. Президент Злучених Держав не може курити лїпших від TURKEY RED CIGARETTES.

Продаесь по всїх склепах.

S. Anargyros, корпор., власність
The American Tobacco Co.

10 FOR 10¢

Оден з найбільших броварів в Америцї.

Варить пиво на краєвий спосіб. без всяких примішок.

Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.

Голова від него нїколи не болить, бо есть здорове і поживне.

Не треба его зрештою хвалити, бо добре само за себе говорить.

F150

E. ROBINSON'S SONS,
Lager Beer Brewery,
435 to 455 N. 7-th Str.. Scranton, Pa.

Telephone calls:
General Office 2333, Night Call 4854.

Під розвагу делєґатам на сеґорічну Конвенцію.

3.

Попри иньші прошу ласкаво приймити також і мій проєкт під розвагу на маючій відбути ся слідуючого тижня конвенції.

1) Наша орґанізация, Богови дяка, діждала ся вже гарного майна, який є уміщений в цїнних паперах в шістьох чи більше банках. З власного досьвіду знаю, що банк не платить ніколи більшого проценту, як 3 або 3½ від сотки. Чи не далоб ся отже вибрати всї гроші Р. Н. Союза з банків і заложити свій банк. В сей спосіб нашою власностю не будемо спомагати всяких деришкірів, але противно, станемо неодному в підмозї. Припустім, що капітал Р. Н. Союза сам був би замалий до введеня в житє такої інституції, то на мою гадку сему можнаб зарадити в сей спосіб, щоб закликати більше грошевитих Українців у спілку.

2) Наш народ, неписьменний по більшій части, приголюканий і прибитий, прийшовши на нову землю, звичайно товпить ся цїлими громадами по великих містах і тут заселює найбруднїйші, найнужденнїйші вулиці. В Галичинї був він залежний, наймитом і невільником польського шляхтича — тут, ніби на вільній землі попадає може в ще гіршу неволю: боса-капіталїста. А тимчасом тутешний Уряд має міліони плодючої землї до роздачі або зовсїм даром, або тілько за баєчно низьку цїну. Брак тільки одного: показати нашим чорноробам де та земля, та в який спосіб її дістати.

Після моєї гадки, повинно се бути задачею Р. Н. Союза, а головно теперішної Конвенції постарати ся о розвязку того пекучого питаня. Пропоную отже, щоб теперішна головна Конвенція з поміж себе вибрала комісію з компетентних, опитних людий, які утворилиб кольонїзаційну комісію. Ся комісія малаб вишукувати відповідні під поселенє землї, провірювати їх якість і туди звертати охочих. В сей спосіб найлекше положить ся границю хоч деяким визискам і обороните ся хотяйби дрібну часть нашої суспільности перед винародовлюванем ся.

3) Що до орґану Р. Н. Союза то згідно з попередними уже голосами і я заявляю ся за тим, щоб побільшити його хотяйби до 12 сторін. Се дїйсно буби встид для такої великої і могутної орґанізациї трохи лїпше не подбати про „свій мозок", яким повинен бути її орґан.

4) Чув я часто, і як знаю, піднесе ся се рівнож і на Конвенції, щоб посмертне по жінцї члена Р. Н. Союза виплачувати тілько в такім случаю, коли і вона була членом. По жінцї члена, яка не булаб членом рівночасно і сама, не малоб ся виплачувати ніякого посмертного. Після моєї гадки се несправедливо. Бо за щож має ся карати нещасні сиротята і так вже важко покарані стратою матери. Коли батько їх не маючий ніякого майна, знайшовби ся по смерти жінки без праці, щож тоді з ними сталоб ся?... А посмертне по матери, виплачуване як і до сих пор, хоч яко-тако запобіглоб бідї. Тому вношу, щоб посмертне по жінцї члена виплачувало ся як і до сих пор.

Іван Ґреґа
Chicago, Ill.

4.

В оголошеню про Конвенцію та кваліфі цїї кандидатів на делєгата, зазначив головний Уряд Р. Н. Союза, що делєґатом може бути тілько чоловік письменний, то є знаючий читати і писати.

І хоть в тім розпоряженю з одного боку є рація, то з другого після моєї гадки воно зробило величезну кривду тисячам і соткам наших неписьменних людий. Чиж вони сему винні, що не мали де навчити ся письма? Таж в Галичинї ллє ся кров за школи, падуть трупи за право науки... І чомуж ми, сих наших неписьменних братів, покараних і так тяжко, бо темних, маємо ще раз карати? А коли припустім — є такий відділ, в якому нема письменних людий, що в виду ляцької і мадярської опіки в старім краю є дуже правдоподібне, то чиж такий відділ не має вже мати зовсім права до голосу на конвенції? Прошу отже Вп. п. Делєґатів над тим застановити ся і якось тому зарадити.

Рівнож підношу, що Р. Н. Союз повинен купити дім на власність і то в Ню-Йорку. Тут містила-б ся друкарня „Свободи", офіси головного Уряду, можливо що і Еміґр. Дім і т. п. Підношу з натиском, що дім повинен находити ся в Ню-Йорку, а то тому, що тут цїна реальностий з року на рік незвичайно росте в гору як в ніякім иньшім місті, тому то вложений в дім капітал приніс би величезний процент. По друге Ню-Йорк, се метрополія цїлої Америки де сходять ся усї нитки духового і фінансового житя. А по трете, тут висідають новоприбувші еміґранти, які на першім своїм кроцї потребують найбільшої помочи і поради. З тих то причин Р. Н. Союз, колиб ухвалив купувати дім, повинен його купити тілько в Ню-Йорку.

Прошу отже Вп. Делєґатів взяти мої гадки під розвагу.

Григ. Пиртко чл. від. 66.

5.

Після моєї гадки § 193. статутів Р. Н. Союза є зовсїм невистарчаючий. Бо Братя Союзовцї подумайте над тим: той § стоїть на папери, однак не має ніякої сили. Прийде до Брацтва Іван чи Гриць, принесе від лїкаря декларацію, заприсягне ся, що він греко-католик, тай просить о принятє в члени Р. Н. Союза. Уряд його приймає, бо Господь там може знати, що у нього на души або в серцю. А наш Гриць чи Іван по 30-ох днях ставши членом, пошкандибав поклонити ся Миколущі-катови, або пристав до презбитерян.

Говори йому що, то він вилає ся, скаже, що всякому до того засї, якої він віри. Він заплатив на мітинґу свій розмет і конець. Поза тим Р. Н. Союз не має до нього права.

Щоб отже сему лихови зарадити, повинна Головна Конвенція дати власть Головному Духовному Управителеви контролювати сповідні картки. Р. Н. Союз мусївби до кождого відділу розіслати відповідну скількість сповідних карток, які уряд відділу роздав би своїм членам. Сї мусїли-б ті картки дати підписати гр. кат. сьвященикови; в сей спосіб зналоб ся, хто з членів кланяє ся Миколї.

Гр. Озога чл. від. 29.

6.

Речинець надсиланя до часописи проєктів уже скінчив ся, позаяк се число „Свободи" є послїдне перед виїздом делєґатів на XI-ту Головну Конвенцію Р. Н. Союза до Cleveland, Ohio.

Яко член Р. Н. Союза вношу ще один проєкт і то новий, позаяк такого проєкту ніхто ще дотепер не вніс. На мою думку проєкт се важний і не потягне за собою ніяких коштів.

Ніхто може не має на сьвітї так тяжких условин до житя і розвою, як ми, Русини. Примірів на се не треба шукати, бо видимо то в щоденнім житю; та ми уже так з нашим лихолїтєм зжили ся, що не уважаємо його за щось надзвичайного. Наших людий називають ріжно: темними, простаками, непросьвіченими, некультурними, лїнивими і Бог зна як ще. Та оно так не є. Наш робітник, хлїбороб чи урядник єсть по більшій части чесною, совісною і примірною людиною, а молодїж наша доказує в школах що до поступу в науках майже геройства і то о голоді і холоді та серед таких обставин, яких не знеслаби иньша молодїж. Розуміє ся суть і винятки, але зникаючо малі.

Запитайте ся прм. пересічного Нїмця, яким язиком він говорить то відповість вам все, що нїмецьким. Американець уміє лише виключно по анґлїйськи. В тім язиці він образуває ся і сим язиком все послугує ся. Не треба мабуть і згадувати, що через то далеко улекшене у них образованє, бож образувати ся в однім язиці або в пятьох, то чейже не мала ріжниця.

А якже-ж у нас. У нас пересїчний Русин, то справдїшний лінґвіст (чоловік, що знає кілька язиків). Уже в краю мусить уміти 3 або і 4 мови, а опісля в погони за хлїбом змушений учити ся і иньших мов, таких, які уживають там де його нужда загнала за хлїбом. Не виходить з того, щоби не треба учити ся чужих мов, навпаки, треба, бо чим більше хто уміє, тим лїпше. Розходить ся головно о нашу рідну мову, аби она не була в такій поневирцї і непошанованю як дотепер. Нашу мову нехтують навіть ті, котрим ми даємо заробляти і котрі повинні з нами нашою рідньою мовою послуговати ся.

От придивім ся, як то оно діє ся по компаніях корабельних. Наших людий їде богато до Америки, Канади і Бразилії, а чи мають ті компанії руські друки і ріжні інформації? Ні!... Друкують по польски, по нїмецки, по мадярски, по сербски і т. д., а навіть по жидівськи, а нашою дасть Бог. Жиди за старанєм своїх кагальних орґанізацій вибороли собі навіть кошерну їду на кораблях.

Чиж годить ся нам мовчати? Ні!

Я вірю, що єслиби яка більша наша орґанізация віднесла ся до тих корабельних компаний, через які нинї люди найбільше їдуть, з жаданєм увзглядненя нашої руської мови, то компанії ті певно не відмовилиб. Се однак може зробити лише тільки чисельна орґанізация, а не якийсь малий відділ або поодинокі люди, бо з ними нїхто не числив би ся.

Найвідповіднїйшим до того речником народа являє ся як раз Р. Н. Союз в Америцї. Єсли він сю справу возьме під розвагу і постарає ся впровадити в житє, зробить не аби яке важне народне дїло, через яке скористає много наша рідна мова і немало наших людий знайде приміщене в корабельних товариствах як урядники.

Проте вношу, щоби Р. Н. Союз сею справою на Головній Конвенції щиро заняв ся. Перепровадженє сего проєкту дуже легке: Вибрати комітет з 5—6 людий, які малиб зладити відповідні циркулярі до корабельних компаний і їх туди заслати. Маємо чейже здібних людий, котрі нїмецькою і анґлїйською мовою добре володїють. Думаю, що не буде такого, хтоби тої малої а так важної працї для свого народа не підняв ся.

Єсли компанії корабельні окажуть охоту до увзгляднення сеї просьби, тоді лишає ся сему комітетови зладити відповідну відозву до американських і старокрайських руських ґазет, аби повідомили наш загал, щоби у всїх справах удавав ся до сих компаний лише в своїй рідній мові.

Антін Кічак,
член Р. Н. Союза.

7.

Розваживши то все, що було до тепер писане в „Свободі" хотївбим і я піддати під розвагу деякі свої гадки. В послїднім числї „Свободи" п. Кречковський вспімнув, щоб посмертне по женах членів Р. Н. Союза виплачувано о 50 процент менше, як до сего часу. Дуже гарно і я єсьм за тим, позаяк тим способом зменшилиби ся видатки на розмет, а число членів побільшилоби ся. Однак з другої сторони, після моєї гадки не можуть позістати лише дві кляси що до розмету, се6-то А і Б, як до тепер, а треба ще третої; тих членкинї, котрі належалиб до сеї третої кляси, булиби вписані на 250 дол. посмертного, з тими самими иньшими правами що кляса Б.

Рівнож п. Миляновия в Jersey City дав проєкт що до еміґраційного дому. Річ се дуже ідеальна, але також коштовна. Лучше булоб купити в New Yorku дім на власність Р. Н. Союза, в котрім могли би ся поміщати не лише друкарня, але і всї канцелярії Р. Н. Союза, як також і дім еміґраційний. Купити дім в New Yorku коштувалоб що найменьше яких 125 до 150 тисяч долярів, однак з другої сторони наш Р. Н. Союз не єсть вже таким бідолахою, щоб не міг собі позволити на закупно власного дому. Припустім, що миб купили дім за 150 тисяч долярів; готівкою можемо зложити 50 тисяч, а решту т. є. 100.000 лишилоб ся на сплату в піврічних або квартальних ратах на час 15 літ. Сплата тої суми виносилаб на піврічні рати по 3.334 долярів (має ся розуміти лише самий капітал), а розложивши на місяці, виносилаби суму 556 долярів місячно, котру то суму якби вчислити до розмету, то випалоб на одного члена (при тій скількости яка тепер єсть) по чотири центи. Має розуміти ся, що від суми 100.000 долярів платилоб ся процент через 15 літ; але єслиби кождий член дав лише 5 центів місячно до розмету більше, то ми можемо цїлком певно суму 100.000 долярів сплатити в протягу 15 літ. З сего видимо, що для нас булаб се велика користь доплатити 5 центів (а хотяйби і 6) місячно до розмету але за те мати свій власний дім вартости 150.000 долярів.

Дальше, Бр. Сьв. О. Николая від. 104 подає між иньшими, щоб кождий член примусово мусїв сповідати ся раз в рік. Оно би дуже добре було, єслиби у всїх місцевостях, де суть відділи Р. Н. Союза були і церкви. А я єсьм переконаний що може всего ⅔ части відділів находить ся в таких місцевостях, а члени решти відділів мусїлиб ходити або їздити до иньших місцевостий. В робітний день позістати кому в дома не єсть так легко, а в недїлю трудно знова довлечи ся, позаяк перед сьв. Великодними звичайно єсть дуже много охочих до сповіди. Я самий переконав ся о правдї сего на собі, позаяк їздив три рази і за кождим разом повернув домів не висповіданий. Такий отже параґраф годї булоб впровадити в практику, а тим більше, що до сего годї когось змушувати: хто має добру волю, то постарає ся о се щоби так було. Але змушувати кого до сповіди є цїлком злишним і хиба вельми мала користь булаб з таких примусових католиків.

Рівнож повинно би ся змінити параґраф 197 що до плаченя вступного в той спосіб:

до літ 25—	50 центів
„ „ 30—	75 „
„ „ 31—	1.00 дол.
„ „ 32—	1.25 „
„ „ 33—	1.50 „
„ „ 34—	1.75 „
„ „ 35—	2.00 „
„ „ 36—	2.50 „
„ „ 37—	3.00 „
„ „ 38—	3.50 „
„ „ 39—	4.00 „
„ „ 40—	4.50 „

а від літ 40 по 1.50 дол. більше.

П. Радицкий.

— Парафія в Ford City, Pa. потребує від 1-го жовтня дякоучителя. Длятого прошу зголосити ся на адресу:
Box 2, Ford City, Pa.